

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

Protokoll

OVER FORHANDLINGENE
VED REPRESENTANTSKAPETS MØTE
5. OG 6. MAI 1955



ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

PROTOKOLL

over

*forhandlingene ved representantskapets
møte i Oslo 5. og 6. mai 1955*

Referat ved Henry Harm

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

OSLO 1955

Sakregister:

	Side
Person- og taleregister	4
Minnetale	5
Åpningstale	6
Navneopprop	7
Dagsordenen	7
Forretningsordenen	8
Dirigenter og sekretærer	8
Opptakelse av Norges Urmakers Svenneforbund	8
Beretningen for 1954	10
Regnskapet for 1954	12
Lønninger, dietsatser m. v.	12
Ettermiddagsmøtet 5. mai	14
Den økonomiske situasjon:	
Finansminister Mons Lids innledningsfordrag	15
Den faglige situasjon:	
Konrad Nordahls redegjørelse	26
Innstillingen fra sekretariatet	37
Ordskiftet	37
Formiddagsmøtet fredag 6. mai	42
Fortsatt ordsifte om den faglige og økon. situasjon	42
Ettermiddagsmøtet 6. mai	55
Fortsatt ordsifte om den faglige og økon. situasjon	55
Konrad Nordahls sluttinnlegg	58
Votering	62
Endringer i vedtektene for Pensjonskassen	62
Ansettelse av distriktssekretærer	63
Avslutningen	65
Fortegnelse over representantene	65

Person- og taleregister:

Andersen, Alf, 64	Larsson, Josef, 11, 42, 55.
Andresen, Thorleif, 11, 46.	Lid, Mons, 15.
Askeland, Olaf, 12, 55.	Lindahl, Hugo, 9.
Bakkane, H. H., 58.	Mentsen, P., 7.
Berntsen, Bernh., 8, 45.	Nordahl, Konrad, 5, 7, 8, 11, 26,
Bruvik, Olav, 47, 50.	44, 48, 54, 58, 65.
Dahl, Jens, 40, 57.	Norstrand, Idar, 41.
Dahlberg, Bjarne, 8, 44.	Olsen, Alf, 8, 56.
Edwardsen, Emil, 12.	Olsen, Arthur J., 52.
Eriksen, Rudolf, 11, 14, 55.	Pehrson, Kaare, 37.
Graver, Torjus, 12.	Skogly, Oskar, 44.
Hanæs, Th., 51.	Strand, Einar, 40.
Hegg, Hans, 12, 62.	Strømmen, Eivind, 11.
Henriksen, Torbjørn, 8, 10, 11, 38,	Torp, Andreas, 47, 57.
42, 53, 55.	Torkildsen, Emil, 13, 14, 43, 47.
Holler, Kjell, 48, 55.	Torkildsen, Karsten, 54.
Jakopsen, Kristoffer, 57.	Trana, M., 47, 48.
Johansen, Ludvig, 57.	Wessel-Hansen, Olav R., 50.
Karlsen, Arthur, 51.	Wigaard, Halfdan, 43, 44.
Karlsen, Thv. 14.	Wivegh, John, 52.
Kjelsrud, Klaus, 49.	Øyan, Bendik, 38.
Klafstad, Bjarne, 53.	

REPRESENTANTSKAPET

Representantskapsmøtet i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon ble åpnet i Folkets Hus' store sal torsdag 5. mai kl. 11 av formannen *Konrad Nordahl*. Han ønsket vel møtt og holdt deretter minnetale over endel kjente organisasjonsfolk som var avgått ved døden siden Representantskapet sist var samlet:

Minnetale.

Forretningsfører Jørgen Knudsen, De samvirkende Fagforeninger i Oslo, døde 15. september i fjor, 77 år gammel. Jørgen Knudsen var i alle år en aktiv organisasjonsmann. I 1924 avløste han Bergendahl som forretningsfører i Folkets Hus, og fortsatte i denne stillingen helt til sin død. For alle som hadde sin daglige gang i Folkets Hus, var Jørgen Knudsen en kjent og kjær skikkelse. Noe av hans livsoppgave var å arbeide for å få bygd et større og mer moderne Folkets Hus. Han håpet å få oppleve den dag da han kunne flytte inn i dette nye hus. Dessverre gikk ikke dette i oppfyllelse.

Vi vil alltid minnes Jørgen Knudsen for det store arbeid han gjorde i organisasjonens tjeneste.

*

Tidligere sekretær i Rogaland faglige Samorganisasjon, Adolf Olsen, døde 16. mars i år, 67 år gammel.

Adolf Olsen var født i Melbu i Vesterålen. Han kom tidlig til sjøs. I 1912 gikk han i land og arbeidet i forskjellige virksomheter inntil han i 1920 ble sekretær ved Det faglige opplysningskontor i Stavanger. Senere ble han sekretær i Samorganisasjonen.

Hele sitt liv viet han til arbeidet innenfor fagorganisasjonen og arbeiderbevegelsen for øvrig. Han møtte på alle Landsorganisasjonens kongresser fra 1917 til jubileumskongressen i 1949. Til kongressen i 1953 var han innbudt, men på grunn av sykdom kunne han ikke komme. Han sluttet i sin stilling i fagorganisasjonen ved oppnådd aldersgrense etter 33 års tjeneste.

Adolf Olsen var en god kamerat og vennsæl i all sin ferd. Han gjorde en stor innsats for fagorganisasjonen, spesielt i Stavanger og Rogaland.

Den 23. mars i år døde Dagfinn Bech. Han var født i Trondheim 28. april 1904, og var aktivt med i arbeiderbevegelsen fra sin tidligste ungdom.

I november 1930 ble han sekretær for Arbeidernes Justisfond og knyttet til Det juridiske kontor i Landsorganisasjonen. Senere ble han fullmektig ved kontoret og fortsatte i denne stilling i nesten 20 år. Han ble så utnevnt til dommer ved Husleieretten i Oslo og fratrådte sin stilling i Landsorganisasjonen 1. juni 1949.

Vi minnes også ham for den innsats han gjorde i de år han arbeidet i Landsorganisasjonen.

Vi lyser fred over minnet til våre 3 kamerater!

Minnetalen ble etterfulgt av et minutts stillhet.

Åpningstale.

Konrad Nordahl fortsatte: Når vi er samlet til møte i år, så synes jeg det er på sin plass å minne om de 3 jubiléer vi kan feire i år — ikke minst fordi en må si at de begivenheter vi skal minnes har hatt innvirkning på fagbevegelsen.

Det største jubiléet — 50-årsjubiléet for oppløsningen av unionen med Sverige — har betydd mye for norsk arbeiderbevegelse og også for fagbevegelsen. Før 1905 var vi så opptatt av de nasjonale spørsmålene at det nesten ikke ble plass for de sosiale. Det var derfor ikke så lett å få tilslutning til arbeiderbevegelsen før 1905. En ny æra opprant også for fagbevegelsen. Vi hadde 15 600 medlemmer i 1905. Det var ikke mye å skryte av, men i årene som kom gikk det sikkert framover. Vi kan avlese framgangen av tallene. Derfor betydde den nasjonale frigjøringen så mye for norsk arbeiderbevegelse, og derfor er det grunn til å minnes denne tildragelse.

Så har vi hatt 20-årsjubileum — 20 års arbeiderregjering. Det har hatt sin store betydning for arbeiderbevegelsen og ikke minst for fagbevegelsen. Det siste året vi hadde en borgerlig regjering — den siste borgerlige regjering for alltid, det tør jeg ikke si — hadde vi 172 000 medlemmer. Vi fikk arbeiderregjeringen i mars 1935, og ved utgangen av samme året hadde Landsorganisasjonen økt sitt medlemstall til 224 000. Jeg tror det var den største økningen i medlemstall vi hadde på ett år. Arbeiderregjeringen betydde en utløsning av krefter. Vi fikk tilslutning fra lag vi tidligere ikke hadde hatt innen Landsorganisasjonen. Bare dette viser hvilken betydning det har å ha en regjering å samarbeide med og som er vennlig innstilt.

Så har vi 10-årsjubiléet som vi snart skal feire. Også disse begivenheter hadde sin betydning for fagbevegelsen. I 1944 hadde

LO 234 000 medlemmer. Vi hadde gått tilbake noe over 100 000 medlemmer. I dag foreligger tallet for februar 1955. Vi har nå 540 900 medlemmer, og det er en veldig vekst som har funnet sted fra 1940 til i dag. Når de gode krefter i samfunnet får spille sammen under frie forhold, betyr det mye for LO, og det er grunnen til at jeg ved denne anledning vil minne om årene 1905, 1935 og 1945. Vi må håpe at den utvikling disse årstallene markerer vil fortsette.

Med disse ord vil jeg ønske velkommen til representantskapsmøtet 5. og 6. mai 1955.

Navneopprop.

ble foretatt av LO's nestformann P. Mentsen. (Fortegnelsen over representanter, gjester og andre innbudte gjengis på side 65.)

Representanten fra Finnmark.

Fra administrasjonen forelå det innstilling om å anbefale at Aksel Kana får anledning til å møte som representant for Finnmark faglige Samorganisasjon uten stemmerett. Forholdet var at Edv. Simonsen, som var valt som representant med Erling Jensen som varamann, senere var valt til tillitsmann i Transportarbeiderforbundet. Da Jensen ikke kunne møte, hadde styret for samorganisasjonen utpekt Aksel Kana til å møte.

Det ble enstemmig vedtatt at Aksel Kana møter som representant uten stemmerett.

Dagsordenen

var foreslått slik:

1. Beretning for 1954.
2. Regnskap og revisjonsinnberetning for 1954.
3. Lønninger, diétsatser m. v.
4. Forslag til endringer i vedtektene for Fagorganisasjonens Pensjonskasse.
5. Norges Urmaker Svenneforbunds opptakelse i Landsorganisasjonen.
6. Ansettelse av distriktssekretærer ved AFL's distriktskontorer i Rogaland, Nordland, Troms og Finnmark.
7. Den faglige og økonomiske situasjon.

Formannen foreslo at pkt. 5 om Norges Urmaker Svenneforbunds opptakelse ble rykket fram til pkt. 1. Han opplyste også at finansminister Mons Lid ville komme til stede kl. 15 og holde foredrag om den økonomiske situasjon.

Ved voteringen ble dagsordenen vedtatt med disse endringene.

Forretningsordenen

ble vedtatt slik:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LO's Presse- og Informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedraget begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst ett minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etterat det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene, samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.
Arbeidstiden settes fra kl. 9.30—13.00 og fra kl. 15.00—18.30.

Dirigenter og sekretærer.

Formannen la fram forslag på Torbjørn Henriksen, Oslo, og Bernhard Berntsen, Bergen, som dirigenter og Alf Olsen, Tromsø, og Bjarne Dahlberg, Oslo, til sekretærer.

Forslaget ble enstemmig tiltrådt, og de valte funksjonærer overtok straks.

Opptakelsen av Norges Urmakers Svenneforbund godkjent.

Dirigenten ga et kort resymé av gangen i denne saken og uttalte herunder følgende:

Helt fra 1949 har spørsmålet om urmakernes tilslutning til Landsorganisasjonen vært behandlet på flere møter. Det har også vært drøftet at urmakernes tilslutning til Landsorganisasjonen i tilfelle skulle skje gjennom Gullsmedarbeiderforbundet, og Landsorganisasjonens representantskap vedtok i møte 22. september 1948, etter innstilling fra Organisasjonskomiteén, at Gullsmedarbeiderforbundet får anledning til å søke tannteknikerne og urmakerne organisert i tilslutning til sitt forbund.

Som ovenfor nevnt har det vært en rekke konferanser i anledning saken, men blant urmakerne har det ikke vært noen stemning for å tilslutte seg Landsorganisasjonen gjennom Gullsmed-

arbeiderforbundet, men derimot vedtok urmakerne på landsmøtet i mai 1952 å søke opptakelse i Landsorganisasjonen som eget forbund.

Sekretariatet behandlet saken i møte 18. november 1952. Det ble gjort slikt vedtak:

Søknaden fra Norges Urmaker Svenneforbund om opptakelse i Landsorganisasjonen som eget forbund forelegges førstkomende representantskap i Landsorganisasjonen, med anbefaling at søknaden blir innvilget.

I mellomtiden gis forbundet tilsagn om at sekretariatet godkjenner søknaden med forbehold av representantskapets godkjenning.

Med det forbehold som er nevnt i ovennevnte vedtak, er Norges Urmaker Svenneforbund tilsluttet Landsorganisasjonen fra 1. oktober 1954.

Forbundet har i skriv av 11. oktober 1954 avgitt erklæring om at forbundet vil følge Landsorganisasjonens vedtekter og de vedtak som ble gjort av de besluttende organer, og at de vil ta inn i sine vedtekter bestemmelse om at enhver lønnstaker innenfor forbundets virkeområde kan bli medlem av forbundet.

I medhold av sekretariatets forbehold tatt i møte 18. november 1952 innstiller sekretariatet på at representantskapet gjør slikt vedtak:

Norges Urmaker Svenneforbunds opptakelse som medlem av Landsorganisasjonen godkjennes.

Hugo Lindahl, Norsk Gullsmedarbeiderforbund, ville gjerne gjøre representantene oppmerksom på at Gullsmedarbeiderforbundet hadde hatt mye med denne saken å gjøre. Vi har hatt atskillige møter om urmakersvennernes søknad om innmelding i LO. Representanter for vårt forbund kom alt i 1950 sammen med representanter for urmakersvennene, og 19/12 1951 kom vi fram til retningslinjer for en sammenslutning. Det var et enstemmig vedtak, og vi håpet at saken skulle være i orden. Straks etter vedtaket viste det seg imidlertid at Urmakersvennernes forbund snudde om. Det var utenforliggende ting som spilte inn, bl. a. var det forholdet til den internasjonale sammenslutningen. På sitt landsmøte i mai 1952 vedtok urmakersvennene å søke LO om opptakelse som eget forbund. LO spurte om vi var villige til å la dem gå direkte inn. Vi sa straks at vi ikke hadde noe imot det. Vi er av den prinsipielle oppfatning at det ikke bør brukes tvang i slike organisasjonssaker, og det er en leveregel som bør

følges av alle forbund. Vi håper at urmakersvennene vil løse sine spørsmål bedre på denne måten, og vi ønsker dem vel møtt i LO.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Beretningen for 1954.

Dirigenten refererte avsnitt for avsnitt, og hvis ingen forlangte ordet, ble de tatt opp.

Tariffbevegelsen.

Torbjørn Henriksen, sekretariatet, forlangte ordet under dette avsnittet og uttalte bl. a.:

Jeg har ingen innvendinger å gjøre til det som står om de tariff-forhandlinger som ble ført mellom Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening. Det gjelder et forhold som det ikke står noe om. Jeg har bedt om ordet for å legge opp visse prinsipielle synspunkter. Det gjelder den tvungne lønnsnemnd. Vi er langt på vei til å gli inn i et forhold som kan ha de aller største skadevirkninger. Vi har fått opphevet loven om den tvungne lønnsnemnd, men til gjengjeld blir den lurt inn bakveien. Der hvor vi har muligheter til å sette arbeidsgiverne på plass, der detter vi bort i tvungen voldgift. Når det gjelder frisørene får vi lov til å føre konflikt, men vi vet at det er dårlige konflikter, for vi har liten slagkraft. Der hvor vi virkelig har noen slagkraft, blir det grepet inn fra Kommunaldepartementets side.

Jeg kritiserer ikke arbeiderregjeringen eller Kommunaldepartementet. Vi beundrer dem, men vi synes jo også synd på dem. På den annen side må det sies klart ifra om at denne linjen vil få store skadevirkninger for vår nasjonale fagbevegelse, ja kanskje utenfor våre landegrenser.

Det er så at vi ikke liker å ta åpne konflikter, men hvis vårt grunnlag som fri fagbevegelse får et grunnskudd, er det verre. Vi skal bare rette oss etter priser og indekser. Men bendelmålere og manufakturhandlere får ikke noen lønnsnemnd! For dem råder den frie prisdannelse, mens vi blir bastet og bundet. Lærere og kringkastingsfunksjonærer har fritt spill, ja, de blir endog berømmet i de borgerlige aviser når de streiker. La oss da heller få en permanent lov om lønnsnemnd, men den måtte i tilfelle gjelde alle uten unntak. Jeg vet at det langt inn i arbeidsgivernes rekke åpent blir spekulert i lønnsnemnd.

Vi må være klar over at en av våre fundamentale rettigheter blir fratatt oss på denne måten, og det skal vi ikke glemme, selv om vi kan påføre arbeiderregjeringen skade ved en konflikt. Det står ikke skrevet i stjernene at vi skal beholde flertallet i Norges Storting til alle tider. Vi kan få en baksmell. Og hvilken stilling kommer vi *da* i? Jeg akter ikke å stille noe forslag, men jeg mener at både Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen i fellesskap må ta dette spørsmålet opp til behandling og forsøke å finne andre utveier. Jeg gjentar at jeg heller vil ha tvungen lønnsnemnd for *alle* enn en særlov som bare skal gjelde oss i Landsorganisasjonen.

Konrad Nordahl: Jeg synes ikke det er praktisk å komme inn på disse spørsmål nå. Vi skal jo i ettermiddag drøfte den faglige situasjon, og da vil det jo bli en gjentakelse.

Torbjørn Henriksen: Jeg har ikke noe imot det. Jeg kan godt vente.

Riksyrikesutvalgene.

Josef Larsson, Jern og Metall: Jeg har gått gjennom fortegnelsen over vårt forbunds medlemmer av riksyrikesutvalgene, men kan ikke finne mer enn 2. Så vidt jeg vet har vi 7 representanter.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, gjorde oppmerksom på at navnet på vedkommende medlem av utvalget for drakt- og kjolesyerskene var stavet galt. Hun heter: Olaug Desserud, ikke Besserud som det står i beretningen.

Det ble lovet av *Thorleif Andresen* at beretningen skulle bli rettet i samsvar med det som var påtalt.

Samorganisasjonene.

Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund, rettet et par anførsler under avsnittet «Utdrag av beretningene for samorganisasjonene». Det gjaldt opplysninger om avdelinger tilsluttet Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet i Nordland og Oppland.

Også her ble det lovet å rette beretningen i samsvar med de gitte opplysninger.

Ytterligere merknader om beretningen ble ikke gjort, og den ble i sin helhet enstemmig godkjent.

Regnskapet for 1954.

Sjefen for Landsorganisasjonens revisjonskontor, *Torjus Graver*, leste revisjonsinnberetningen, og regnskapets poster ble referert av *dirigenten*.

Olaf Askeland, sekretariatet, hadde heftet seg ved at et forbund som Norsk Jernbaneforbund hadde betalt over 100 000 kr. mindre i kontingent enn Norsk Transportarbeiderforbund, til tross for at Jernbaneforbundet har atskillig tusener flere medlemmer. Det ville ha sin interesse å få vite hvordan dette forholdt seg.

Hovedkasserer *Hans Hegg*: Jeg tror dette må bero på en tilfeldighet. Jernbaneforbundet har den ordning med Statsbanene at interessekontorene trekker kontingenten. Innbetalingen fra disse trekkkontorene er ikke alltid så regelmessige. Vi får ofte kontingent for 3—4 måneder, og ved årsskiftet kan det derfor bli slik at kontingenten for siste kvartal ikke alltid kommer inn på foregående års regnskap, fordi innbetalingen kommer noe sent. Jeg kan tenke meg at dette er årsaken til disse litt merkelige tallene.

Torjus Graver: Det ser unektelig litt rart ut, men jeg har ikke grunnbøkene til stede her. Så snart jeg kan skaffe disse til veie, skal jeg svare på forespørselen.

Emil Edvardsen, Norsk Jernbaneforbund: Det er riktig som *Hegg* sier at kontingenten for våre medlemmer blir trukket av interessekontorer. Det blir sendt engangsoppgjør, og så vidt jeg erindrer lå vårt forbund ved årsskiftet 1954—55 ca. 50 000 kr. på forskudd, slik at også det forholdet kan spille inn.

Torjus Graver ga senere i møtet opplysning om at han etter å ha gransket grunnbøkene hadde konstatert at det for Norsk Jernbaneforbund var gjort opp for bare 3 kvartaler for 1954. Derav de noe merkelige tall.

Regnskapet ble enstemmig godkjent.

Lønninger, dietsatser m. v.

Emil Torkildsen la på vegne av et utvalg nedsatt av sekretariatet fram følgende innstilling angående justeringer av lønningene for de valte tillitsmenn:

«Landsorganisasjonen. Formann kr. 22 500, nestformann kr. 20 000, hovedkasserer kr. 20 000, valte sekretærer kr. 19 000.

Revisjonskontoret. Revisjonssjefen kr. 20 000. Revisorene kr. 17 500. Godtgjørelsen på kr. 500 årlig som revisorene hittil har hatt som kompensasjon for overtidarbeid er inkludert i lønnen og faller derfor bort.

Lønnstilleggene gjøres gjeldende fra 1. mai 1955, dog skal kr. 500 av dette tillegg gjøres gjeldende fra 1. juli 1954 for formann, nestformann, hovedkasserer og revisjonssjef.

Samorganisasjonene.

Lønnsgruppe I (Akershus, Bergen, Oslo, Rogaland og Trøndelag). Kontorets leder (fastlønnet formann, distriktssekretær eller 1. sekretær der hvor formannen ikke er fastlønnet) kr. 16 500 pr. år. Øvrige tillitsmenn kr. 16 000.

Lønnsgruppe II (de øvrige samorganisasjoner). Kontorets leder (fastlønnet formann, distriktssekretær eller 1. sekretær, der hvor formannen ikke er fastlønnet) kr. 16 000. Øvrige tillitsmenn kr. 15 000.»

Enstemmig og uten debatt ble innstillingen vedtatt.

Fra Sekretariatet forelå det følgende innstilling:

Følgende satser for diét og tapt arbeidsfortjeneste foreslås gjort gjeldende fra og med representantskapets møte 5. mai i år:

Dietsatser:

- | | |
|--|-----------|
| a) Diét pr. dag | kr. 25.00 |
| Natt-tillegg under reiser | » 20.00 |
| Diét pr. døgn | » 45.00 |
| (Døgnet regnes fra det klokkeslett reisen tar til.) | |
| b) For påbegynt døgn uten overnatting i forbindelse med reiser utbetales diét således: | |
| Under 8 timer | » 20.00 |
| Over 8 timer | » 25.00 |
| For reiser i forbindelse med overnatting, men av kortere varighet enn 24 timer, regnes 1 døgn diét. | |
| c) Ved utbetaling av diét for innenbys møter gjelder følgende regler og satser: | |
| 1. Dagdiét kr. 25.00 under deltakelse i kongresser, representantskapsmøter, landsstyremøter, hovedstyremøter, forhandlingsutvalg og organisasjonskomitéer. | |
| 2. Middagspenger kr. 15.00 i forbindelse med forhandlinger som strekker seg ut over ordinær kontortid. | |

Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste:

For møter og forhandlinger og ved reiser utbetales tapt arbeidsfortjeneste med kr. 42.00 pr. dag eller skift. (Heri er inkludert feriepenger.)

Emil Torkildsen, sekretariatet, redegjorde for innstillingen. Det foreslås en generell forhøyelse på 5 kroner i diét-satsene. I pkt. b har vi sløyfet bestemmelsen om diét under 4 timer. Alle vet at det er en sats som har liten aktualitet. Forrige gang vi behandlet diét-satsene ble det kritisert at samorganisasjonene ikke fikk de samme satser. Det er en uttrykkelig forutsetning at disse satser også skal gjelde for samorganisasjonens folk. Når det gjelder godtgjørelsen for tapt arbeidsfortjeneste er den hevet med 7 kr. Den lå altfor lavt, og selv med den foreslåtte sats er

det på det rene at mange vil tape på møter. Innstillingen fra den nedsatte komité og sekretariatet er enstemmig.

Thv. Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, mente at en burde opprettholde den gamle bestemmelsen i pkt. B om at møter under 4 timer ikke skulle gi rett til diét og tok opp forslag om det. Vi bør ha en minstetid også for innenbys møter. Det kan være bare kortvarige møter, og det ville være urimelig at det skulle utbetales diét i disse tilfelle. En burde se litt nærmere på denne bestemmelsen. Også utbetaling av middagspenger burde ha litt begrensning.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, syntes at man skulle være litt mer forsiktig med fastsettelsen av diét-satsene. Når det gjelder pkt. c, satsen for innenbys møter, er de fleste av den oppfatning at den nåværende sats er tilstrekkelig høy. Jeg vil oppta forslag om at den nåværende sats kr. 20 for innenbys møter opprettholdes, og at middagspengene også blir som nå, nemlig kr. 15. Jeg er også enig med *Karlsen* i at vi bør ha en bestemmelse under pkt. b om at møter under 4 timer ikke skal gi rett til noen diét.

Emil Torkildsen, sekretariatet: Bestemmelsen om påbegynt døgn under 4 timer har aldri vært noen realitet. Derfor har vi ment at bestemmelsen ikke har noen berettigelse. Når forbundsrepresentantene er så bekymret for disse bestemmelser, så vil jeg opplyse om at på dette område står i ethvert fall forbundene helt fritt. Når det gjelder middagspenger, så har vi det overhodet ikke i vårt forbund. Jeg tror heller ikke LO-folkene misbruker denne bestemmelsen. Det blir sikkert bare hevet når det er behov for det. I sin alminnelighet vil jeg si at de satser som er foreslått er meget rimelige. Jeg er selv nøktern og sparsom når jeg er ute og reiser, men jeg har aldri merket at jeg oppnår fortjeneste på disse satser.

Det ble foretatt votering. Pkt. a i innstillingen ble vedtatt enstemmig. Pkt. b ble vedtatt mot 11 stemmer. Pkt. c ble vedtatt mot 10 stemmer. Middagspengene ble likeledes vedtatt mot 10 stemmer. Godtgjørelsen for tapt arbeidsfortjeneste ble vedtatt enstemmig. Vedtaket om de nye diétsetser har øyeblikkelig virkning.

Møtet sluttet kl. 13.05.

Ettermiddagsmøtet 5. mai kl. 15.

Møtet ble først ledet av *Torbjørn Henriksen*. Protokollen for formiddagsmøtet ble lest og enstemmig godkjent. *Bernh. Berntsen* overtok nå dirigentplassen.

Den økonomiske situasjon.

Finansminister Mons Lids innledningsforedrag.

Dirigenten ønsket finansminister Mons Lid velkommen til representantskapsmøtet og ga ham straks ordet.

Finansminister *Mons Lid* holdt dette foredraget:

Når jeg skal redegjøre for den økonomiske situasjon, bakgrunnen for den og utsiktene framover, tar jeg utgangspunkt i stillingen ved årsskiftet.

I Nasjonalbudsjettet, som ble lagt fram i januar, ble det framhevd meget sterkt at hovedproblemene i vår økonomi er *utenriksøkonomien* og *den innenlandske prisutvikling*. Vårt land er som kjent i høy grad avhengig av import av brenselstoffer, råvarer og halvfabrikata m. v. til vårt næringsliv. Vi må likeledes importere en stor del vanlige forbruksvarer. Med full sysselsetting og stigende inntekter vil etterspørselen etter importvarer bli stadig større. Utviklingen i utenriksøkonomien og prisstigningen må sees i sammenheng med *det høye investeringsnivået*. De omfattende investeringer i skip og maskiner, transportmidler og annet teknisk utstyr er sterkt importkrevende. Investeringene legger også i noen grad beslag på varer som ellers kunne ha vært eksportert. Gjennom en høy innenlands bygge- og anleggsvirksomhet skapes det dessuten inntekter som kan nyttes til etterspørsel etter norske og utenlandske varer, uten at det på samme tid finner sted en tilsvarende produksjon av varer og tjenester til dekning av det løpende forbruk. Den høye bygge- og anleggsvirksomhet gir seg derfor langt større utslag i utenriksøkonomien enn det som følger av den direkte importen til investeringsformål. Den høye kapasitetsutnyttning og de gode avsetningsmuligheter vil dessuten svekke motivet til priskonkurranse mellom bedriftene både innen produksjon og omsetning.

Den første oppgave som den nye regjering sto overfor var å bringe *levekostnadsnivået* ned. Det er dette som er blitt kalt *fase 1* i det økonomiske program. Ved lønnsoppgjøret i 1954 var levekostnadsindeksen på 139 poeng, men det var allerede under tariffoppgjøret på det rene at indeksen ville gå noe opp på grunn av at enkelte fag som var blitt liggende etter, bl. a. bakeriarbeiderne, fikk regulert lønningene oppover. Det var likevel ikke på noe hold regnet med at indeksen skulle stige så høyt som til 145 poeng i juli og august. Stigningen skyldtes i det vesentlige høyere produsentpriser og avanser på norskproduserte matvarer. Jordbruksoppgjøret siste sommer medførte betydelig prisøking for

melk og melkeprodukter, og prisene på kjøtt steg også. Av importvarer steg særlig kaffe sterkt i pris. Fra 1. juli i fjor ble det tillatt en oppjustering av husleiene i eldre bygg. En viss lønns-
glidning bidro også sitt til å presse prisene oppover. Situasjonen var altså den at *allerede i juli* — bare 4 måneder etter tariff-
oppgjøret — sto lønnstakerne i den stilling at levekostnadsin-
deksen lå kloss oppunder den «røde streken».

Det er klart at denne uheldige og uforutsette utvikling skapte en meget sterk misnøye på arbeidsplassene. Arbeidere og funksjonærer hadde naturligvis vanskelig for å akseptere prisstigning når de visste at produksjonen steg og importprisindeksen gikk nedover.

Den nye regjering sa i sin tiltredelseserklæring at den ville gå inn for å lette presset på utenriksøkonomien, prisene og arbeidsmarkedet. Ut fra en totalvurdering av den økonomiske situasjon måtte dette føre til at Regjeringen søkte å unngå lønnsforhøyelser i mars i år, som bare ville føre til at prisene steg ytterligere. En ny omgang med pris- og lønnskruen ville også føre til svekket konkurranseevne for vår eksport i en tid da det i høyere grad enn noen gang tidligere er nødvendig å eksportere mest mulig.

Statsministeren drøftet først prissituasjonen i sammenheng med hele den økonomiske situasjon med nærings- og arbeidslivets hovedorganisasjoner. Detaljerte prisforhandlinger ble deretter ført i Prisdirektoratet med de enkelte bransjer, og disse forhandlinger førte til prisnedslag på enkelte områder. Regjeringen tillot også tollfri import av kål og gulrøtter. Prisen på kaffe ble skrevet ned forat forbrukerne straks skulle få fordel av de synkende priser på verdensmarkedet. Som følge av disse tiltak gikk levekostnadsindeksen ned, og har de siste måneder ligget fast på 142 poeng.

Prisutviklingen framover er det vanskelig å ha noen sikker mening om. Etter en foreløpig vurdering skulle det være godt håp om at en i år skal unngå vesentlige forskyvninger i prisenivået. Det er riktignok krefter som presser på prisenivået, ikke minst fra jordbrukets side. Og det vil før eller senere bli nødvendig med noen forhøyelse av husleiene for å dekke kostnadsøkningen i den senere tid. Husleiereguleringen har jo vært holdt i stramme tøyler slik at det ikke er stort å gå på når kostnadene stiger. Men en slik forhøyelse skulle kunne utstå ennå i noen tid. Også for prisene på endel offentlige ytelser kan det bli behov for justeringer. Mange av disse priser har vært holdt nede langt under pris- og kostnadsstigningen i de senere år. Men Regjering-

gen vil gjøre det som er mulig for å bevare den relative prisstabilitet som nå er oppnådd.

Det er selvsagt ikke ønskelig på ny å innføre en omfattende detaljregulering av priser og avanser, men det kan vise seg nødvendig for visse bransjer og for visse vareslag.

Det største og vanskeligste økonomiske problem i dag er den *utenriksøkonomiske stilling*. Fase 2 i Regjeringens økonomiske program går ut på å bringe underskottet i utenriksøkonomien vesentlig ned.

Det er kanskje vanskelig å forstå at vi har økonomiske vanskeligheter *samtidig* som vi lever midt oppe i den største og rikeste ekspansjonsperiode i Norges historie. Landets utstyr av produksjonsmidler er bedre, og produksjonen større enn noen gang tidligere. I 1954 produserte vi 56 prosent mer enn i 1938. Handelsflåten har økt fra 4.9 til vel 7 mill. bruttotonn, og framstillingen av elektrisk kraft er økt med vel 100 prosent siden før krigen. Det private forbruk ligger 30 prosent over forbruket pr. innbygger i 1938. Vår nettogjeld til utlandet ligger lavere enn den gjorde f. eks. i et år som 1930.

Denne tilsynelatende motsetning mellom sterk ekspansjon og framgang og de øyeblikkelige økonomiske vanskeligheter har sammenheng nettopp med de store krav til landets økonomi som den raske utbyggingen skaper. Denne ekspansjonen krever tilførsel av store varemengder fra utlandet, men utbyggingen av landet har ennå ikke i samme grad økt vår evne til å betale for disse varemengder, fordi endel av investeringen tar sikte på de hjemlige forhold — som boliger, skoler, sykehus, kontorbygg osv., og andre deler av investeringene vil først etter hvert få betydning for eksportevnen. Det er derfor nødvendig å bremse på ekspansjonstakten, men på en slik måte at den fulle sysselsetting trygges.

Dere kjenner alle de tiltak som Regjeringen har funnet det nødvendig å sette i verk for å dempe investerings- og kjøpepresset og redusere underskottet i *utenriksøkonomien*. For sammenhengens skyld skal jeg likevel kort summere opp hovedpunktene:

Det *statsbudsjettet* som løper fram til 1. juli i år er gjort opp med et underskott på 291 mill. kroner. Regnskapet vil dog — på tross av at det er gitt store tilleggsbevilgninger — sannsynligvis vise et noe lavere underskott. Statsbudsjettet for den kommende termin er etter Regjeringens forslag gjort opp med total balanse, slik at de løpende inntekter av skatter og avgifter også dekker kapitalutgifter og avdrag på statsgjelden. Budsjettet er gjort opp på denne måte fordi det i den foreliggende situasjon er av stor

betydning at markedet ikke tilføres ytterligere kjøpeevne gjennom et underskott på statsbudsjettet.

Hovedoppgaven for penge- og kredittpolitikken er å hindre fortsatt ekspansjon av investering og import som finansieres ved lån. Bankenes utlån er søkt begrenset ved nye og strammere retningslinjer og loven om aksje- og sparebankenes *innskottsreserver* i Norges Bank er satt i verk fra 1. februar i år.

For å redusere likviditeten og for å skaffe statsbankene de nødvendige penger, vil Regjeringen ta opp betydelige *statslån* i 1955. Lånene blir etter diskontoforhøyelsen lagt ut til noe høyere rente enn tidligere. I mars måned ble det tegnet lån for 400 mill. kroner til 4 prosent rente og 20 års løpetid. Det er videre oppnådd enighet med aksjebankene om et kortsiktig lån på 90 mill. kroner til 2¾ prosent. I april ble det lagt ut et premieobligasjonslån på 75 mill. kroner. Et liknende lån vil bli lagt ut før sommeren og det er bedt om ytterligere lånefullmakter for nye premieobligasjonslån, som en i tilfelle kan legge ut til høsten. Resultatet av låneoperasjonene har vært en betydelig nedgang i bankenes disponible likviditet.

Statsbankenes utlåns- og tilsagnsbudsjetter innebærer at de samlede tilsagn om lån blir begrenset til om lag 550 mill. kroner, mot innvilget 578 i 1954. Utbetalingene av lån blir likevel større i år enn i fjor fordi tidligere gitte tilsagn nå forfaller til betaling.

Norges Banks diskonto er satt opp fra 2½ prosent til 3½ prosent. Da en rekke andre rentesatser allerede var økt, slo ikke diskontoforhøyelsen ut tilsvarende i det alminnelige rentenivå. Utlånsrenten i Husbanken og Bustadbankens boliglån vil bli holdt uendret. Regjeringen er oppmerksom på at rentehevingen kan innvirke både på sosiale, fordelingsmessige og næringsmessige forhold på en måte som isolert sett ikke er ønskelig. I et land som vårt med store utbyggingsoppgaver på mange områder vil det være riktig å holde en gjennomgående lav rente. I den spesielle situasjon en nå står overfor vil rentehevingen kunne gjøre nytte som et kredittpolitisk virkemiddel for indirekte å redusere investeringene. Rentehevingen vil dessuten kunne få gunstige virkninger på næringslivets lagerhold og på det omfang hvori norske importører tar opp varekreditter i utlandet og norske eksportører gir kreditter til utlandet. Regjeringen regner også med at landets kredittmuligheter i utlandet økes ved at diskontoen er blitt hevet.

For å gjennomføre den forutsatte begrensning av investeringene har Norges Bank, i samråd med Regjeringen, ansett det nødvendig å sette et totalbeløp for godkjenning av ihende-

haverobligasjonslån i likhet med de «tak» som er satt for statsbankenes virksomhet. Dette vil kunne føre til en begrensning i de kommunale investeringer. Finansdepartementet har inntrengende henstilt til landets kommuner om å vise tilbakeholdenhet i sine utgifter, særlig til investeringsformål. Staten har selv gjennomført en vesentlig reduksjon i sine investeringer.

Fra de borgerlige partier er privat *sparing* blitt framholdt som et *vesentlig* virkemiddel for å få redusert kjøpepresset. Selvsagt vil det i den nåværende situasjon være riktig å få økt den personlige sparing, men jeg tror ikke at en bør ha altfor store forventninger om hva en kan oppnå på denne måte.

De tidligere nevnte premieobligasjonslån tar bl. a. sikte på å stimulere den *personlige sparing*. Det kan også være spørsmål om andre spareformer, og Finansdepartementet har derfor satt ned et utvalg til å utrede nærmere de tiltak som bør komme på tale for å øke den personlige sparing. Det er antydning bl. a. skattefritaking for bankinnskudd på inntil kr. 5000.

Valutasituasjonen gjør det nødvendig å gjennomføre en reduksjon av den *regulerte vareimport*. Budsjettet for denne import er stilt opp med et beløp som ligger ca. 180 mill. kroner, eller ca. 7 prosent lavere enn i 1954.

For å dempe på investeringene har Regjeringen foreslått visse avgifter.

Det tidligere unntaket fra alminnelig *omsetningsavgift* for bygge- og anleggsarbeid er opphevd. Boligbygg og driftsbygninger i tilknytning til gårdsdrift, samt gjenreise og reparasjon av bygg og anlegg etter krig, brann og naturkatastrofer, er imidlertid fritatt fremdeles. Denne avgift skal både bremse på investeringene og styrke statsbudsjettet.

Det er innført en 10 prosent *avgift på kontraheringer av skip* over 2500 br.tonn. Skipsfarten yter betydelige bidrag til vår utenriksøkonomi, men samtidig er det klart at de store kontraheringene i de senere år og særlig i 1954 har vært så store at de betyr en påkjenning og et problem. Regjeringen har funnet at begrensninger i skipskontraheringene ikke er til å unngå. De endelige regler for hvordan avgiften skal utformes er ennå ikke fastlagt.

Så stor som maskinimporten har vært og fremdeles er, har Regjeringen funnet det nødvendig med ytterligere forlengelse i ett år for den *tollplikt for maskiner* som følger av at maskinanmerkningen er suspendert.

For å begrense importen av *motorkjøretøyer og traktorer* er det vedtatt en avgift på importverdien på 10 prosent. Avgiften gjelder så vel for personbiler som lastebiler og busser. Regjering-

gen har også foreslått visse forhøyelser i den ordinære motorvognskatten for personbiler og i vektavgiften for dieseldrevne vogner, unntatt busser.

For å gi bedriftene et motiv til å utsette investeringer finnes det allerede i dag bestemmelser om adgang til *skattefrie avsetninger* til fond med sikte på senere kjøp av driftsmidler. Båndleggingstiden er begrenset til maksimum tre år. Reglene er foreslått endret slik at bedriftene etter utløpet av bindingsperioden ikke behøver å avskrive på varige driftsmidler mer enn 85 prosent av det frigitte beløp. Dette betyr endelig skattefritak for 15 prosent av de beløp som blir avsatt på denne måten.

Skatteloven tillater som kjent at bedriftene kan sette av skattefritt ganske rommelige beløp til *pensjonsfond* for arbeidere og funksjonærer. Denne adgang har en rekke bedrifter gjort bruk av, ikke minst til fordel for funksjonærer. I den nåværende situasjon, hvor det gjelder å dempe på investeringene, finner Regjeringen det riktig og gunstig at bedrifts- og arbeidsliv gjør full bruk av reglene for avsetninger til pensjonsfond.

Før jeg kommer inn på *hvordan utviklingen hittil har gått i år*, skal jeg nevne noen av hovedtallene fra Nasjonalbudsjettet for 1955.

Underskottet på vare- og tjenestebalansen overfor utlandet var i fjor ca. 1100 mill. kroner. Det er på det rene at så store underskott ikke kan finansieres i tiden framover. Valutareservene er nå så små at det er farlig å trekke ytterligere på dem, og lånemulighetene i utlandet er likeledes små. Vi må derfor innstille oss på at importen for det alt vesentlige må dekkes ved vår egen eksport av varer og tjenester.

I Nasjonalbudsjettet for 1955 er det regnet med et underskott på ca. 550 mill. kroner. Det ble lagt til grunn en stigning i produksjonen på ca. 2 prosent. Forutsatt at levekostnadene ikke steg ytterligere ut over det nivå de hadde senhøstes 1954, ble det regnet med en stigning i det private forbruk på ca. 2 prosent fra 1954 til 1955. Budsjettet pekte videre på at en forutsetning for at denne målsetting skal lykkes er at det er nødvendig å redusere investeringene i forhold til i fjor. Det ble nevnt en reduksjon i investeringene, eksklusive skip og lager, på 4—5 prosent.

På noen områder har en statistisk materiale for utviklingen i årets første kvartal, på andre områder bare for de to første månedene.

I første kvartal var underskottet på vare- og tjenestebalansen overfor utlandet nesten 400 mill. kroner, et nokså urovekkende tall. Årsaken til dette store underskottet ligger først og fremst

i den høye importen av varer og skip. Eksporten lå på et høyt nivå og bytteforholdet mellom de varer vi solgte og de vi kjøpte i utlandet var gunstig. Nettofraktinntektene ligger foreløpig noe lavere enn årsraten i budsjettet, men dette vil trolig rette seg opp senere i året.

Etter de opplysninger en har om produksjonsutviklingen i de enkelte næringer, ser det ut til at totalproduksjonen forløper stort sett slik som en har regnet med. I industrien lå produksjonen i årets 3 første måneder om lag 4 prosent over tilsvarende periode i 1954, avvirkningen av salgstømmer ser ut til å skulle bli om lag det budsjetterte kvantum, vintersildfisket har gitt et større resultat enn det er regnet med, mens Lofotfisket har gitt dårligere resultat. Videre har en fått mindre produksjon enn regnet med i hvalfangstnæringen.

Produksjonsutviklingen og det store importoverskott har ført til en stor tilgang på varer og tjenester i årets første måneder. Den innenlandske etterspørsel etter investeringsvarer og forbruksvarer synes å ha ligget på samme høyde som ved utgangen av 1954, sesongmessige forhold tatt i betraktning.

Produksjonsindeksen for investeringsvarer tyder ikke på noen avslapning i den innenlandske investeringsetterspørsel i de to første måneder av året. Importen av maskiner og transportmateriell lå stort sett på samme høye nivå i første kvartal i år som i fjor. Sysselsettingen i byggevirkomhet viste ved utgangen av mars 2400 flere enn på samme tid i fjor. I anleggsvirkomhet var det sysselsatt ca. 4000 færre enn et år tidligere, men da den ekstraordinære anleggsvirkomhet til avhjelp av arbeidsløshet samtidig var ca. 4000 lavere, var sysselsettingen i den ordinære anleggsvirkomhet uforandret.

Det private forbruket har, så vidt en kan bedømme det, i de to første måneder av året vist en oppgang som noenlunde svarer til det som er regnet med.

Levekostnadsindeksen lå pr. 15. mars på 142 poeng.

Ved utgangen av mars var det sysselsatt 17 500 flere lønns-mottakere enn på samme tid i fjor. Sysselsettingen økte særlig sterkt i industri og varehandel. Den registrerte arbeidsledighet lå i første kvartal på samme nivå som foregående vinter. Av 19 300 arbeidsledige pr. 31. mars i år, var 10 100 bygge- og anleggsarbeidere, 2300 industriarbeidere og 1500 jobbearbeidere.

Tar en med første uken i april, da innbetalingen på det nye statslån fant sted, var det i første kvartal en nedgang i bankenes disponible likvide beholdninger på anslagsvis 550 mill. kroner, fra 1050 mill. kr. til 500 mill. kr.

I første kvartal var det fortsatt sterk utlånsøking fra aksje- og sparebankene, på tross av den likviditetsinndragning som har funnet sted. Det som særlig synes betenkelig, er at også aksjebankenes innvilgning av nye kassekreditter er økt. Særlig peker jeg på at økingen er stor i mars måned. Finansdepartementet vil undersøke dette forhold nærmere. Det kan etter dette bli nødvendig med ytterligere tiltak for å begrense kredittgivningen.

Som en vil se av det som jeg her har pekt på viser utviklingen i årets første måneder at underskottet i utenriksøkonomien fremdeles er det dominerende og uløste problem i norsk økonomi.

Det store spørsmål er da om de tiltak som er satt i verk vil vise seg tilstrekkelig effektive. Det er selvsagt ennå for tidlig å kunne ha en bestemt mening om dette, da det må ta en tid før virkningene kan ventes å melde seg med noen tyngde, men det er ingen grunn til å legge skjul på at det foreløpig ser ut til at bremsetiltakene hittil ikke har vært tilstrekkelige. Utviklingen i år viser i hvert fall med all tydelighet at det var absolutt nødvendig med en tilstramming i den økonomiske politikken. En tilstramming vil i dagens situasjon foruten å redusere faren for en valutakrise senere i år, samtidig gi grunnlag for en gjennomføring av en rasjonell økonomisk politikk på lengre sikt. Hvis det ikke lykkes å dempe investeringsetterspørselen og derigjennom presset mot importen, vil det bli nødvendig med ytterligere bremsetiltak fra myndighetenes side. Regjeringen følger utviklingen nøye og er forberedt på å sette inn slike tiltak hvis det skulle vise seg å bli nødvendig.

Arbeiderpartiet har i dag ansvaret for den økonomiske politikk som føres. Det norske folk har rett til å kreve at Regjeringen og Arbeiderpartiet treffer slike tiltak som er nødvendige for å unngå at landet kommer opp i en valutakrise med de følger som dette vil få for arbeidslivet og sysselsettingen.

Det er naturlig at en har konsentrert oppmerksomheten om den del av den samlede etterspørsel som retter seg mot investeringene. Investeringenes andel av nasjonalproduktet er større i Norge enn i de aller fleste land, og den er for tiden større enn i noen tidligere periode. Tilsvarende er den delen som går til forbruk mindre i Norge, og mindre enn i tidligere perioder.

Selv om investeringene tar en større del enn før går selvsagt brotparten av vare- og tjenestetilgangen til forbruk. Når forholdet er at den samlede etterspørsel langt overstiger produksjonen, vil det ikke være forsvarlig å gjennomføre tiltak som i vesentlig grad øker forbruket. På den andre siden håper jeg at vi skal kunne unngå tiltak som direkte tar sikte på å redusere

forbruket. Om vi skal klare å opprettholde det private forbruk avhenger av om de investeringsbegrensende tiltak er effektive nok til å rette opp utenriksøkonomien. Av hensyn til forbruket er det derfor betenkelig å svekke tilstrammingstiltakene.

Ved siden av investeringer og forbruk skriver endel av etterspørselen seg fra forsvaret. Denne del er av mindre størrelsesorden enn de to andre, men betyr likevel en alvorlig belastning på vår økonomi. Forsvarets bruk av varer og tjenester er forutsatt redusert noe i forhold til i fjor. Det er satt en øvre grense for hvor meget forsvaret kan trekke av sine overførte bevilgninger. Hvorvidt det bør komme på tale med en ytterligere nedskjæring av forsvarsutgiftene, skal jeg ikke komme inn på her.

Jeg har hittil omtalt den aktuelle økonomiske situasjon og de tiltak som er truffet — det som har vært kalt fase 1 og fase 2 i Regjeringens økonomiske program. I den nærmeste tid framover er det vel disse problemene som må ha høyeste prioritet.

For enhver regjering vil det alltid være et problem å finne den rette balanse mellom produksjon, investeringer og forbruk hvis Regjeringen skal ha kontroll over bl. a. prisutviklingen og utenriksøkonomien. Man kan kanskje si at dette er de kortsiktige balanseproblemer i den økonomiske utviklingen, men disse kortsiktige problemer bør løses på en slik måte at de — så langt den aktuelle økonomiske situasjon til enhver tid gjør det mulig — harmonerer med de mer langsiktige mål.

En planlegging på noe lengre sikt — en kan kalle det fase 3 i Regjeringens økonomiske politikk — må skje *samtidig* som en søker å komme over de øyeblikkelige vanskeligheter. Det er gjennom lønnsomme og riktige investeringer og større produktivitet at en kan skape bedre balanse i vår økonomi.

En videre utbygging av landet krever store investeringer. De geografiske og klimatiske forhold krever uforholdsmessig store investeringer i kommunikasjoner og bygninger i forhold til mange andre land. Enda mer teller det at de produksjonsområder hvor Norge har særlige konkurransemessige fortrin samtidig er sterkt kapitalkrevende. Det gjelder for skipsfarten, og det gjelder for kraftutbyggingen og den kraftslukende industri, som f. eks. produksjon av aluminium, nikkel, sink og ferrolegeringer. Tempoet i den videre utbygging av landet er i stor utstrekning avhengig av kapitaltilførsler fra utlandet. En slik kapitalimport har også funnet sted i stor målestokk i årene etter krigen. Av en samlet nettoinvestering i tidsrommet 1946—1954 på om lag 28 milliarder kroner var om lag 7 milliarder tilført utenfra ved øking i gjelden og ved stønader.

Men, om en stiller disse to tallene opp mot hverandre vil en også se at det aller meste av investeringene, 21 milliarder kroner av i alt 28 milliarder kroner, ble skaffet til veie gjennom norsk innsats.

Det har bare i beskjeden utstrekning vært foretatt direkte investeringer av utenlandsk kapital. Gjennomføring av fase 3 vil imidlertid kunne lettes og fremmes hurtigere ved økt tilførsel av utenlandsk kapital. Skal en få utenlandsk kapital interessert i å investere i Norge kan det bli nødvendig med visse lempninger både når det gjelder beskatning og utbytteregulering. Etter min mening bør en se realistisk på disse ting og veie for og imot etter hva vi mener tjener landets utvikling best.

I de år som hittil har gått etter krigen er industriproduksjonen økt med nesten 100 prosent, produksjonen fra den kjemiske industri er tredoblet, produksjonen av aluminium er firedoblet, av ferrosilisium tredoblet og av kvelstoff mellom to- og tredoblet. Produksjonen av elektrisk kraft er fordoblet og handelsflåten er mer enn fordoblet for å nevne noen få eksempler. Bruttonasjonalproduktet økte med om lag 40 prosent fra 1946 til 1954, regnet i faste priser. Men sysselsettingen er ikke økt med mer enn 10 prosent, fordi tilveksten i de arbeidsføre aldersgrupper har vært liten i disse årene. Den veldige framgang i produksjon pr. sysselsatt skyldes dels bedre maskiner, bygninger og utstyr og dels arbeidskraftens overgang fra næringer med lav produktivitet til næringer med høy produktivitet. Men det er også skjedd en rasjonalisering av arbeidet som ikke er knyttet til store nyinvesteringer eller forskyvninger i arbeidskraften.

Jeg kunne ha lyst til også å si noen ord om rasjonalisering fordi det er på dette område — den tekniske og organisatoriske rasjonalisering — at de store muligheter ligger for øking av produksjon og levestandard utover det som skapes av investeringene. En må ha klart for seg at investeringene alltid vil måtte skje på bekostning av løpende forbruk, eller føre til valutaunderskudd.

— Jeg har den oppfatning — og den deles sikkert av de fleste i denne forsamling — at samtidig som de store investeringer har kunnet bringe vår produksjon og levestandard henimot toppnivået i europeisk målestokk, har mangelfull teknisk og organisatorisk rasjonalisering hindret oss i å nå enda lenger.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon vedtok på fagkongressen i mai 1953 et produktivitetsprogram. Programmet viser den store betydning fagorganisasjonen tillegger rasjonaliseringsarbeidet. Det syn som er hevdet dekker i det alt vesentlige Regjer-

ingens oppfatning. Programmet peker på de krav hver enkelt arbeider og funksjonær må stille til seg selv forat det skal bli framgang i rasjonaliseringsarbeidet. Men det peker også på de krav som må stilles til bedriftslederne og til myndighetene, og understreker at arbeidere og funksjonærer må få sin rettmessige del av de verdier som skapes.

Sammenlikninger viser at norske arbeidere og funksjonærer er like dyktige og arbeidsvillige som arbeidere og funksjonærer i andre land. Likevel kan arbeidere og funksjonærer, ved å gå inn for å fylle de krav som produktivitetsprogrammet stiller opp, gjøre sitt for en fortsatt framgang i produksjon og produktivitet. Den enkelte arbeider og funksjonær sitter inne med erfaringer av stor verdi for produktivitetsspørsmålene, og det gjelder å få omsatt erfaringene i praktiske tiltak i bedriften. En samordnet innsats fra arbeidere og funksjonærer, bedriftsledere, organisasjoner, institusjoner og myndigheter vil bidra til å løse de fleste praktiske produktivitetsproblemer. For arbeiderne og funksjonærene vil dette bety høyere reallønninger, triveligere arbeidsforhold, mer fritid og større trygghet for full sysselsetting.

Jeg vil til slutt få sitere et par uttalelser av den svenske statsminister Erlander om de økonomiske problemene som henger sammen med den fulle sysselsetting. I sin 1. mai-tale sa han bl. a.: «Den fulle sysselsettingen betyr en akselerasjon av framskrittstakten. Risikoen er bare den at vi prøver å sette opp tempoet altfor sterkt. For konsekvensen av den fulle sysselsettingen er en voldsom øking i kravene og forventningene på alle hold. Bedriftene er interessert i å utnytte de gode konjunktorene til å bygge ut og modernisere for på den måte å øke fortjenestemulighetene. Den enkelte stiller økte krav om en hurtigere forbedring i sin reelle levestandard. Kravene til samfunnet vokser i takt med de bedre levevilkår.»

I en debatt i Riksdagen forleden dag utdypet han denne uttalelse og sa bl. a.:

«Hva vi diskuterer er hvordan vi skal kunne fortsette framskrittspolitikken uten å sette ned takten, hvordan vi skal kunne unngå en inflasjonistisk utvikling. Opposisjonen har ikke oppdaget problemene i et samfunn med full sysselsetting. Det finnes ikke noen mirakelmedisin. I England har den konservative regjeringen ikke kunnet hindre at prisene er steget med 4 prosent siste året på tross av at de har nyttet pengepolitiske virkemidler.

Den fulle sysselsettingens politikk innebærer et stadig press på ressursene og risiko for overanstrengelse. Økte inntekter betyr økt forbruk. Større fortjeneste for bedriftene skaper eks-

pansjonsbehov som gir seg uttrykk i investeringssektoren. De bedrede økonomiske forhold fører til større krav til samfunnet. Veier, sykehus og skoler osv. må bygges, kravene vokser således på 3 fronter.»

Erlander pekte også på at det i dagens situasjon var nødvendig å skjære ned på ønskemålene slik at de kunne finansieres innenfor rammen av de ressurser som sto til rådighet. Dette ville stille krav om sparsomhet og streng økonomi og om en fast og noe reservert økonomisk politikk.

Jeg har referert disse uttalelser fordi jeg tror at det som Erlander her har sagt peker på noe meget vesentlig i den økonomiske politikken i et samfunn med full sysselsetting — og uttalelsene har etter min mening i enda høyere grad gyldighet i Norge enn i Sverige.

Jeg vil derfor avslutte med å si meg helt ut enig i det som den svenske statsminister her har uttalt.

Foredraget ble mottatt med sterkt bifall, og *dirigenten* takket statsråd Lid for at han hadde villet komme og redegjøre for den økonomiske situasjon.

Den faglige situasjon.

Konrad Nordahls redegjørelse.

Konrad Nordahl fikk ordet med en gang og ga denne redegjørelse om den faglige situasjon:

Jeg vil i ettermiddag si noen ord om de faglige problemer. Vi har allerede behandlet beretningen for 1954, og jeg skal ikke komme nærmere inn på denne, men bare vise til hva det her anføres når det gjelder prisutviklingen i dette år.

Det er i grunnen de samme problemer som går igjen fra år til år. Jeg viser for øvrig til det brev vi sendte til Regjeringen i oktober i fjor, hvor vi pekte på den sterke stigning i prisindeksen. Den hadde gått opp med 6 poeng. Vi sa fra at det måtte foretas noe fra Regjeringens side.

Prisene gikk så litt nedover igjen, men desember-indeksen viste igjen stigning. Den lå på 144. Det ble nye konferanser etter regjeringsskiftet i januar. Der sa vi tydelig fra at vi ikke kunne finne oss i at prisindeksen skulle ligge oppunder «den røde streken» når en kommer til det kritiske punkt 15. mars og at den deretter kanskje gikk over «den røde streken». Vi sa at enten måtte det gjøres noe for å få prisindeksen nedover, eller så burde Regjeringen ved hjelp av de midler den har, f. eks. ved inndrag-

ning av subsidier, la indeksen gå over «den røde streken» innen 15. mars.

Vi skrev om det samme også til Norsk Arbeidsgiverforening og spurte hva Arbeidsgiverforeningen eventuelt ville gjøre for å medvirke til å få prisene nedover.

Som dere vet, ble det ført forhandlinger med næringsorganisasjonene, først av Regjeringen Torp, og disse ble fortsatt av Regjeringen Gerhardsen.

Indekstallet pr. 15. mars ligger på 141.9, mens utgangspunktet var 139.2. Det er altså en prisstigning på 2.7 poeng.

Allerede på representantskapsmøtet i 1953 og på alle senere møter hvor Landsorganisasjonens tillitsmenn har tatt del, har vi tydelig sagt fra at hvis endel av de grupper som ligger lavt skal ha lønnstillegg, vil dette måtte føre til noe stigning i prisene. Når det gjaldt bakerfaget, er det faktiske forhold at der kunne vi ikke få forslag før partene hadde konferert med Prisdirektoratet om en høying av prisene, som skulle tre i kraft fra den dag det ble gitt lønnstillegg.

Det som nå er det store spørsmål er hvorvidt en kan holde prisindeksen på om lag 142 i det år vi nå er inne i. Det vet vi ikke noen ting om. Vi skal alle være oppmerksom på at lønningene også har en viss virkning på prisindeksen. Hvis lønningene stiger, vil det før eller siden virke på prisindeksen.

Hvis vi ser på lønnsutviklingen fra 3. kvartal 1953 til 4. kvartal 1954, altså i det år hvor vi faktisk har hatt lønnsreguleringer, er timefortjenesten i industrien steget med 5.5 prosent, i bygningsindustrien med 5.1 prosent.

Ved nyttårstider regnet vi med at årets tariffoppgjør hadde ført til en lønnsstigning på mellom 4 og 5 prosent, og den beregningen har slått bra til.

Dette med prisene er jo et vanskelig spørsmål. Finansministeren var forsiktig i sin uttalelse. Jeg tror vi skal være klar over at det er muligheter for en stigning i prisnivået. Finansministeren pekte på at det lå krav inne fra jordbruksorganisasjonene om visse forhøyelser, og det kan vel også bli tale om justeringer på andre felter, bl. a. av husleiene på grunn av diskontoforhøyelsen. Foreløpig vet vi ikke hvordan det vil gå med de kommunale budsjetter. Det vil vi først få vite når budsjettbehandlingen er avsluttet i kommunene. Jeg tenker i den sammenheng på de kommuner som driver sykehus, sporvognsdrift, bussruter eller andre former for servisevirksomhet. Vil disse kommuner på grunn av de økte utgifter de har fått som følge av tariffoppgjøret med Kommuneforbundet søke disse dekket gjennom høyere av-

gifter, takster osv., eller vil de la det bli utliknet i form av høyere skatter? Hvis de velger den siste utveien, vil det ikke få noe utslag i prisindeksen. Velges imidlertid den første formen, gir det utslag. Hvis spesielt utgiftene til sykehusopphold blir mye forhøyd, må en regne med en øking av trygdepremiene, og dette slår også ut i prisindeksen.

Endelig nevnte finansministeren at Stortinget har gjort vedtak om å gi Hovedstyret for Statsbanene fullmakt til å regulere jernbanetakstene. Hvis denne fullmakt blir benyttet, får det den samme virkning som de andre ting jeg har nevnt tidligere.

Nå vet vi at det rundt om i fagforeningene vedtas en mengde resolusjoner i samband med prisstigningen. Hvis en tar for seg disse resolusjoner, vil en snart oppdage at ingen av disse fagforeningene krever nedsettelse av prisene innenfor det område de selv har sin virksomhet. Men når det gjelder andre grupper, er de flinke til å kreve nedslag. De fleste har konsentrert seg om matvareprisene og landbrukssektoren. Vi må huske på når vi skal vurdere situasjonen i sin helhet, at det er sterkt motsatte interesser som gjør seg gjeldende også blant lønnstakerne. Landbruksarbeiderne som er lavt lønnet, er selvfølgelig ikke interessert i lavest mulige landbrukspriser, for det vil betinge enda lavere lønninger. Jo større fortjenestemarginen er på landmannsprodukter, jo større muligheter er det for dem til å få sine lønninger hevet.

De som arbeider i handelen, og det er en stor del av fagorganisasjonens medlemmer, er ikke interessert i altfor lave avanser. Jo mer disse presses nedover, desto mindre muligheter har Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund til å forbedre lønns- og arbeidsvilkårene i handelen.

Det samme går igjen når det gjelder den mer industrialiserte del av næringsmiddelbransjen. De fleste av de resolusjoner som kommer inn, kretser om disse gruppene. En er forbannet når fleskeprisen stiger med f. eks. 50 øre pr. kg, men hvis andre produkter stiger mye mer, er det ingen som protesterer.

Jeg mener at hvis en skal få prisnivået nedover, kan en ikke bare konsentrere seg om enkelte grupper. Det ville være ønskelig om typografene f. eks. ville vedta en resolusjon om at nå måtte trykningsprisene nedover — eller at jern- og metallarbeiderne krevde at prisen på turbiner skulle reduseres for derved å medvirke til å få billigere elektrisk kraft. Vi kan si det samme om bilreparasjoner. Ja, vi kan ta fag etter fag og grupper etter grupper og be dem vedta resolusjoner om prisnedsettelse innenfor deres eget område. Det er nemlig de samlede kostnader som

bestemmer prisnivået til slutt, selv om det er enkelte varer i prisindeksen som tynger mer enn andre. Vi må derfor slutte med å rette alt vårt skyts bare mot noen enkelte grupper. Hvis nå forholdet var at de som arbeidet i disse gruppene hadde en høy levestandard, var saken en annen. Men vi vet at reallønnen nettopp her ligger lavest. Dette bør alle ansvarlige representanter i fagorganisasjonen være oppmerksom på og si tydelig fra om dette i sine respektive fagforeninger.

Der hvor vi etter min mening har muligheter for i dag å få senket prisnivået, er innenfor industrisektoren. Jeg tror at det innenfor industrien i sin alminnelighet arbeides med en god fortjenestemargin. Det skulle derfor være muligheter for å få redusert prisene noe. Det skal ikke så mye til før det slår ut og kan komme til å gi en merkbar nedgang i prisnivået. Ingen av oss er interessert i at den utvikling vi har hatt inntil nå skal fortsette.

Den nominelle lønn steg med vel 5 prosent i løpet av 1954. Men reallønnen økte ikke med mer enn 1 prosent. Det er altså i stor utstrekning en bytting av penger vi holder på med, og det er ikke fagorganisasjonen svært interessert i. Vi må ta sikte på å få en øking av levestandarden som følge av en øking i produktiviteten. Dette er jo et gammelt tema som vi har diskutert praktisk talt hvert eneste år siden krigen. Vi har håpet på stabilitet, men vi er selvsagt også klar over at full sysselsetting ikke så lett lar seg forene med stabile priser og lønninger.

I Danmark har de gått meget drastisk til verks. I fjor laget de et forlik, som førte til prisstigning på en rekke varer, men disse stigninger gikk ikke inn i indeksen. Det løste ikke problemene, og nå er det laget et nytt forlik. En rekke avgifter er økt, men heller ikke denne prisstigning skal få utslag i prisindeksen. Kompensasjonen skal skje i form av utstedte statsobligasjoner til en verdi av 2 å 300 kroner pr. år. Det gis en forholdsvis høy rente på obligasjonene, men det vil ta 17—18 år før disse obligasjoner blir innløst. Disse tiltakene er gjennomført for å innskrenke kjøpekraften på grunn av den vanskelige utenriksøkonomi.

Finansminister Skiöld i Sverige var inne på akkurat det samme, og Landsorganisationen i Sverige ga knurrende sin tilslutning. Protestene ble imidlertid så store at det antydende tiltak ble droppet, iallfall i første omgang. Isteden forhøyde de diskontoen og gjennomførte endel andre tiltak for å innskrenke kjøpepresset. Sverige er jo tross alt mye gunstigere stilt enn både Danmark og Norge. De har ennå balanse i sin utenriksøkonomi

og har valutaeserver på mellom 2 og 3 milliarder svenske kroner. Realøkonomisk er Sverige mye bedre rustet enn Norge.

Jeg ser ikke noen annen løsning på situasjonen enn at vi må få et stabilt prisnivå. Etter min mening burde det legges opp en plan som tok sikte på å holde det nåværende prisnivå i 2 å 3 år framover.

For øvrig skal jeg ikke si noe mer om prissituasjonen på det nåværende tidspunkt. Sekretariatet forutsetter at vi skal ha et nytt møte i representantskapet i slutten av dette år hvor tariff-situasjonen vil bli behandlet. Når sekretariatet derfor nå framlegger en resolusjon angående prissituasjonen, har vi bare holdt oss til prisspørsmålet uten å nevne noen ting om tariffsituasjonen.

Vi har endel andre ting vi har arbeidet med og som har skapt endel vansker for oss. Det gjelder bl. a. de bevegelige helligdager. Vi ventet visse vansker, ja, i grunnen flere enn vi faktisk har fått. Når vi ikke har fått så mange, skyldes det at en på den enkelte bedrift har ordnet forholdene på en måte som har vært noenlunde tilfredsstillende for begge parter. Vi har ikke alltid fått rede på hva disse ordninger går ut på, da ingen av partene ønsker å utlevere seg. Vi har hatt forhandlinger med Arbeidsgiverforeningen om saken, og der er vi blitt enige om at hvis vi ikke kan komme fram til enighet i de enkelte spørsmål, som det er tvist om, får disse bringes inn for Arbeidsretten.

Vi er alle sammen klar over at vi må ha endringer i bestemmelsene om de bevegelige helligdager. Tidligst kan vi få dette ved neste tariffrevisjon, hvis det ikke lykkes for oss å få NAF med på forhandlinger på et tidligere tidspunkt. Vi har reist dette spørsmål overfor NAF, og det er et lite håp om at vi kan ta opp forhandlinger etter sommerferien med sikte på å få endel nødvendige endringer i avtalen.

Nå har svenskene også gjennomført en godtgjøring for bevegelige helligdager, og de har ikke som vi, bygd på det danske system. Jeg tror det kan bli nødvendig for oss å sette oss nøye inn i hvordan svenskene har ordnet denne viktige sak.

Så har vi lønnsnemndene. Torbjørn Henriksen var inne på dette spørsmål i dag. Han var nokså indignert. En må imidlertid ikke glemme bakgrunnen for de lønnsnemndsbehandlinger vi har hatt. For øvrig er det mindre enn 10 prosent av våre medlemmer som har fått oppgjør ved lønnsnemnd i 1954. Når vi har fått så vidt mange lønnsnemndskjennelser, kan dette for endel skyldes manglende holdning fra forbundenes side. Vi kan ta som et eksempel den siste sak som er kommet fram til lønnsnemnd.

Det gjelder Bergenshalvøens kommunale Kraftselskap. Det omfatter vel ca. 40 personer. Hvis disse folkene stoppet arbeidet, ville det bety at mellom 2 og 300 000 mennesker ble uten elektrisk kraft, og det ville lamme fullstendig distriktets arbeidsliv, inklusive Bergens by. For å ta en slik konflikt, må en ha et godt grunnlag. Hvis vi hadde et slikt grunnlag, ville jeg ikke betenke meg på å være med å stoppe kraftforsyningen, men det var ikke tilfelle. Jeg holder meg nå til hva Landsorganisasjonens representant i forhandlingene og meglingen har gitt rapport til meg om. Opprinnelig ønsket disse folkene de samme lønnsvilkår som de ved lysverkene i Bergen. Under forhandlingene og meglingen kunne de få disse kravene oppfylt, men de sa nei. Nå skulle de høyere opp enn sine Bergens-kolleger, og det var dette som med én gang skapte vanskeligheten.

Vi hadde ikke noe grunnlag for å ta konflikten, og resultatet av lønnsnemndsbehandlingen kommer vel til å bli at disse som er beskjeftiget ved Bergenshalvøens kommunale Kraftselskap får samme lønns- og arbeidsvilkår som ved lysverkene i Bergen.

Vi har hatt endel andre avtaler som er gått til lønnsnemnd. I nesten alle tilfelle har det vært framsatt anbefalte forslag, som så er blitt forkastet. Det har ikke vært så mange, men jeg tror at en må regne med at der hvor det foreligger forslag som er anbefalt av forhandlingsutvalg og forbundsledelse og disse forslag blir forkastet, vil det være svært vanskelig å oppnå noe vesentlig bedre resultat enten det nå blir ved nye forhandlinger eller lønnsnemnd. Sekretariatet behandler alltid slike saker rent vedtektsmessig. I de tilfelle hvor det har vært et kvalifisert flertall for forkastelse og forbundsstyret dermed har erklært forslaget for forkastet, godkjenner sekretariatet som regel plassfratredelse. I mange tilfelle har det imidlertid vært dårlig frammøte, og forbundsstyrene har i samsvar med vedtektene kunnet betrakte avstemningen som rådgivende. Likevel har forbundsstyret sendt søknad om plassfratredelse til sekretariatet. De har ikke villet ta et standpunkt selv, men har overlatt dette til sekretariatet, og da må det enten bli stopp eller lønnsnemnd. Det må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Vi har jo en rekke avtaler som berører viktige samfunnsmessige områder. Jeg nevner f. eks. tariffavtalen i utenriks fart. Der ble det lønnsnemnd, fordi utenriksfarten har så stor betydning for vår utenriksøkonomi, at en stopp her ville bety store tap av hard valuta. Det samme gjelder som sagt kraftverkene. Vi har imidlertid tatt et par konflikter ved kraftverker. Jeg nevner Nord-Rana og Askim kommune. På siste sted stoppet kraftforsyningen på selveste julaften. Jeg tror,

spesielt når det gjelder kraftverk, at vi er nødt til å finne fram til en ordning slik at vi unngår arbeidsstans. Tarifforholdene der må søkes løst ved fredelige midler.

Så noen ord om statsfunksjonærenes lønninger. Her sluttes ikke avtaler på samme måte som i det private arbeidsliv. Her arbeider man etter regulativ, hvor det enten foretas generelle revisjoner eller justeringer innenfor regulativets ramme. Men avtalene sluttes ikke for en bestemt periode. En kan f. eks. bli enige om en ordning den ene dagen, og neste dag kan statsfunksjonærene gå til oppsigelse av plassene og slutte. Det er klart at vi også bør få tidsbestemte avtaler når det gjelder statsfunksjonærene.

Vi vet at det har vært endel uro omkring statstjenestemennenes lønninger i den siste tiden. Vi har hatt lærerkonflikten og kringkastingsfunksjonærstreik. Lærerne i Oslo var riktignok i en litt annen stilling. De fikk faktisk reduksjon i sine lønninger den gang det ble innført et landsomfattende lønnsregulativ. De høyere funksjonærer i Kringkastingen fikk sine regulativmessige tillegg når de andre statsfunksjonærer fikk disse, men likevel laget de konflikt. Nå spiller det vel ikke så stor rolle om vi må unnvære «Rundtomkring» noen dager, men det var jo mange som syntes det var merkelig at folk på så vidt gode lønninger skulle ut i streik. En kan vel ikke direkte si at de sultet. Vi har for moro skyld kikket litt i skatteboka, og av denne gikk det fram at flere av dem tjente fra 30—35 000 kroner pr. år. Det må en si er en ganske pen inntekt, selv i dag, og det var karakteristisk at streikekomitéen hadde sine møter på Theaterkaféen, noe som ikke har vært vanlig innenfor fagbevegelsen. De streikende fikk en meget god mottakelse i pressen. Journalistene i Oslo blokkerte kringkastingsjobbene for tilgang fra journalistenes side. Jeg kan ikke annet enn gratulere journalistene med deres solidaritetsfølelse, og jeg håper den vil holde i tilfelle typografene skulle komme ut i en konflikt. Vi har ikke nettopp så gode erfaringer når det gjelder journalistenes stilling til konflikter i avisene. Vi har istedenfor solidaritet opplevd at de har gått inn i de plassene som typografene har forlatt. Når borgerpressen støtter lærerne og kringkastingsfunksjonærene er det neppe for «deres smukke øynes skyld». De støtter dem fordi de er grupper utenfor Landsorganisasjonen og Regjeringen. Kringkastingsfolkene oppnådde ikke mye. De streiket bare noen få dager og så plutselig så å si uten noen foranledning, tok de opp arbeidet igjen.

Pressen har også slått stort opp at bussjåførene i Haugesund

vil danne sitt eget forbund. Så vidt jeg hører går det ikke særlig bra med dette arbeid, men den borgerlige presse interesserer seg for alt som kan bidra til å skade Landsorganisasjonen.

Slik forholdene er i dag, kan kanskje grupper som opptrer enkeltvis oppnå visse fordeler, spesielt gjør dette seg gjeldende for statens tjenestemenn og for kommunale funksjonærer, og derfor er det nødvendig å komme fram til en annen ordning. Alle lønnstakere, uansett om de er ansatt i offentlig eller privat virksomhet, må komme inn under arbeidstvistlovens bestemmelser eller lovregler tilsvarende denne lov. Vi kan ikke lenger finne oss i at enkelte grupper skal kunne drive fribyttervirksomhet. Legeforeningen, f. eks., blokkerer hver dag visse stillinger hvor lønningene etter deres mening ikke er tilfredsstillende. Det kan de gjøre, for ingen lovbestemmelser rammer dem, slik den ville ramme hvis arbeidstvistloven var gjeldende. Vi må få gjennomført liknende avtaler for den offentlige sektor, som vi har i det private arbeidsliv. Da vil riktignok Stortinget måtte gi avkall på visse av sine rettigheter. Stortinget har alt gjort dette for de timelønte arbeidere, idet tvister her er blitt henvist til lønnsnemnd. Det samme får de gjøre for de andre grupper. Den saken skal nå bli tatt opp. I den nærmeste framtid vil det, så vidt jeg vet, bli oppnevnt en liten komité til å utrede saken. Forutsetningen er at komitéen skal arbeide fort, noe som ikke alltid er tilfelle med offentlige komitéer og kommisjoner.

La meg i denne sammenheng få dementere en påstand som kommunistpressen har brukt mot meg i samband med et referat fra Studentersamfunnets møte i fjor høst, hvor vi diskuterte lønnsmetoder for statstjenestemennene. Det foreligger et forslag fra Telegraf- og Telefonforbundet med krav om å få organisert Telegrafverket som et selvstendig selskap. Jeg ga min tilslutning til denne tanken, og nevnte flere andre etater som er inntekts-givende og som derfor burde organiseres noenlunde på samme måte som statens militære bedrifter i dag er. Dette har kommunistpressen lagt ut derhen at jeg angivelig har gått inn for å overføre disse statsbedrifter til privatkapitalistisk eie. Det har jeg selvsagt aldri sagt. Det er formannen i Produktivitetsinstituttet, Hvoslef Eide, som er far for denne tanken og ikke meg.

Jeg vil også nevne endel andre aktuelle tariffvister. Losene har for tiden tariffrevisjon. Det har vært ført forhandlinger, men mekling er ennå ikke kommet i stand.

Så har vi fellesbestemmelsene for kommunene. Først har vi her altså hatt den egentlige tariffrevisjonen, og nå får vi en ny omgang med fellesbestemmelsene. Det har vært forhandling og

mekling, men noe resultat foreligger ennå ikke. Det er en teoretisk mulighet for at denne tvisten kan føre til at alle kommuner utenom Oslo stopper virksomheten på samme dag.

Så har vi lønnstvisten for industrifunksjonærene innen Handel og Kontor. Sekretariatet har godkjent plassfratredelse hvis forhandling og mekling ikke fører til noe resultat. Det har vært mekling, og den skal gjenopptas 11. mai. Hvis det blir konflikt her, vil det bety at en stor del av de som arbeider i industrien vil bli ledige. Stopp for 4 å 5000 industrifunksjonærer kan innebære arbeidsstans for det mangedobbelte antall arbeidere. Jeg går ut fra at det ikke blir lønnsnemnd. Arbeidsgiverne kan betale et rimelig lønnstillegg uten at det behøver å få utslag i økte priser. Industrien har en stor fortjenestemargin. Kommer vi ikke til enighet med fredelige midler, får vi slåss.

I forbindelse med permittering av arbeidere på grunn av den truende arbeidsstans, har vi fått en henvendelse fra Bekledningsarbeiderforbundet. Det er satt opp likelydende oppslag rundt om i bedriftene, men de fleste bedrifter har gjort en stor feil. De har nemlig ikke forhandlet med tillitsmennene på forhånd, og det skal de ifølge Hovedavtalen. Derfor vil det i disse tilfelle bli protestert imot permitteringene. Slike oppslag skal ikke komme på veggen før det er blitt forhandlet. Vi har sendt et rundskriv til forbundene om saken.

Hva skal vi så gjøre hvis alle de som ikke er med i streiken likevel blir arbeidsledige? Dette spørsmål vil bli behandlet av sekretariatet førstkommende tirsdag. Min personlige mening er at arbeiderne på disse bedrifter skal melde seg på arbeidskontoret. Hvis de ikke blir anvist arbeid, må de ha krav på arbeidsløshetsstønad. Hvis dette blir nektet, får vi prøve spørsmålet ved domstolen. Taper vi saken, må vi forsøke å få loven endret. Såframt alle disse ting slår feil, må vi støtte disse folk. Det vil sikkert bety veldig beløp, men vi får ta den støytten.

Vi har også en annen sak som vi har sendt rundskriv om. Det gjelder avtaler som lokalt er truffet om opparbeidelse av virkedager for å få fri dager før og under påskedagene. Vi har snappet opp et rundskriv som Norsk Arbeidsgiverforening har sendt rundt til bedriftene og hvor det blir sagt at de ikke får lov til å inngå slike avtaler. En slik henvendelse til bedriftene er imidlertid i strid med Hovedavtalen, og vi har bedt Norsk Arbeidsgiverforening om å trekke rundskrivet tilbake. Dette har vi ikke fått noe svar på, hvis det ikke er kommet nå under representantskapsmøtet.

Endelig har vi så striden ved Jernverket. Der har vi opplevd endel trubbel før Jernverket er kommet i ordinær drift. Det gjelder ikke en tvist mellom arbeiderne og bedriften. Striden er oppstått innen våre egne rekker. Etter kongressvedtak i 1923 om organisasjonsformene skal alle arbeidere på en bedrift tilhøre samme forbund — hvis det ikke ved spesielt kongressvedtak er gjort unntak. Det er bare i noen ganske få tilfelle at det er gjort slike unntak. Jeg nevner industrifunksjonærene, som er tillatt å stå i Handel og Kontor, og arbeidslederne og teknikerne, som står i sitt eget forbund. Ved Jernverket er det Jern- og Metallarbeiderforbundet som har sluttet avtalen etter at verket skulle gå over til drift. Samtlige spesialarbeidere, deriblant elektrikerne, skulle etter vedtak overføre sitt medlemskap til Jern- og Metallarbeiderforbundet. I samsvar med dette er det oppstått trubbel, og det har utviklet seg til en strid, som etter min mening, er lite hyggelig. Borgerpressen er blitt mobilisert. Elektrikerforbundet har henvendt seg til Landsorganisasjonen og spurt om det kunne gjøres unntak for elektrikerens vedkommende, men vi måtte si at vi ikke har anledning til å dispensere fra fagkongressens vedtak. Det var en deputasjon som møtte fram i Landsorganisasjonen og der fikk forklart hvordan situasjonen lå an. Etterpå henvendte denne seg til Dagbladet og beklaget seg over den dårlige behandling den hadde fått i Landsorganisasjonen. Ja, vi opplevde endog at en Høyre-avis ville starte en innsamling for å hjelpe elektrikerne. Vi ser at all skyts blir rettet mot Landsorganisasjonen. Etter min mening er dette en meget alvorlig sak. Elektrikerne er ikke alene om å bli rammet av denne bestemmelsen. Vi har på enkelte bedrifter en rekke fagfolk, vedlikeholdsarbeidere og reparatører, som kan sokne til mange forskjellige forbund. Vi har imidlertid bestemmelse om at alle skal stå tilsluttet bare ett forbund. Skal vi gi etter for elektrikerne, må også de andre grupper komme i samme stilling. Hvis vi i det hele tatt innlater oss på noen utglidning på dette område, vil vi risikere å ødelegge hele organisasjonsapparatet. Jeg må sterkt beklage denne utvikling. Elektrikerforbundet skal etter hva det sies, ta spørsmålet om utmeldelse av Landsorganisasjonen opp til behandling. Det blir i tilfelle 3. gang Elektrikerforbundet vil forlate Landsorganisasjonen. Jeg vil i den anledning bare slå fast at et lite mindretall ikke kan diktere flertallet. Så lenge de nåværende bestemmelser om organisasjonsformen gjelder, må vi følge dem. Hvis Elektrikerforbundet vil begynne for seg selv, må vi sterkt beklage det, men

vi kan ikke bøye unna. Det kan hverken sekretariatet eller representantskapet i Landsorganisasjonen gjøre. Det kan bare den høyeste myndighet, fagkongressen, eventuelt gjøre.

Vi har et ferskt eksempel fra Storbritannia om hvordan en mindre gruppe kan tvinge andre ut i stans fordi de ikke vil bøye seg for et felles oppgjør. Jeg sikter til elektriker- og reparatørstreiken ved London-avisene. Vi vet at engelsk fagbevegelse ikke er bygd opp på samme måte som hos oss, og den britiske landsorganisasjon har derfor ikke den samme myndighet som landsorganisasjonen i vårt land. De som arbeider i de grafiske fag, og som er medlemmer av ulike forbund, har imidlertid en federasjon som forhandler på samtlige vegne, og de har felles avstemning. Slik var det også denne gangen. Disse vedtok også forslaget, men elektrikerne og reparatørene gikk til streik. Avis-eierne har holdt de andre i arbeid en tid, men så fant de at dette ikke kunne gå lenger og over 20 000 måtte slutte. Dagen etter var streiken slutt. Disse 2 små grupper, som tilsammen talte ca. 600, måtte bøye seg for den sterke opinion som gjorde seg gjeldende da det store flertall ble arbeidsløse.

Hva ble så resultatet av denne streiken? Så vidt jeg vet oppnådde de ingenting utover at de har fått løfte om at det skal opptas forhandlinger om 8 uker.

Det er naturligvis også mulig hos oss at enkelte smågrupper kan oppnå visse fordeler ved å opptre for seg selv, men er dette en solidarisk opptreden? Det er klart at hvis vi splitter vår organisasjon opp i små grupper, vil vi i neste omgang bli så svekket at ingen av gruppene har mulighet for å kunne føre noen kamp for å forbedre sine livsvilkår.

Som jeg nevnte til å begynne med er det sekretariatets forutsetning at når vi kommer utpå høsten, skal det innkalles til et nytt møte av representantskapet for å drøfte stillingen og trekke opp retningslinjene for en eventuell tariffrevisjon i 1956. Nå er det endel forbund som har utløp av tariffavtaler før dette representantskapsmøte. Det gjelder bl. a. Transportarbeiderforbundet og Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Disse forbund eller andre som har noen avtaler som må sies opp før representantskapsmøtet, får selv vurdere den økonomiske situasjon, og hvis de ønsker å si opp tariffavtalene, går jeg ut fra at sekretariatet får ta stilling til disse saker i hvert enkelt tilfelle. Sekretariatet forutsetter at representantskapet denne gang bare uttaler seg om prissituasjonen. I den anledning opptar jeg sekretariatets innstilling og anbefaler dette forslag vedtatt.

Innstillingen fra sekretariatet:

Den 5. oktober 1954 rettet Landsorganisasjonens sekretariat en henvendelse til Regjeringen, der det bl. a. ble pekt på at levekostnadsindeksen fra mars til august 1954 hadde steget med 6 poeng, eller vel 4 prosent. Sekretariatet framholdt at denne prisstigningen i vesentlig grad hadde forrykket grunnlaget for årets tariffoppgjør. Videre ble det presisert at det for å sikre ro i arbeidslivet og unngå en ytterligere høyning av kostnadsnivået var nødvendig å bringe levekostnadene nedover.

Representantskapet er enig i de synsmåter som det ble gitt uttrykk for i denne henvendelsen, og vil understreke betydningen av at det i tiden framover ikke skjer en liknende prisutvikling som det som foregikk sommeren 1954.

Lønnstakerne har med stor interesse fulgt statsmyndighetenes arbeid for å senke og stabilisere prisnivået. Nedgangen i levekostnadsindeksen til 142 pr. 15. mars synes imidlertid for lite underbygd til at det innebærer noe avgjørende skritt i retning av en mer varig prisstabilitet. — Det er ikke tilstrekkelig at det foretas visse prissenkninger på enkelte varegrupper. Det må være et uavviselig krav at *absolutt alle* som produserer og omsetter varer skal ta sine kalkyler opp til revisjon.

Særlig urovekkende er det at det ikke er lykket å få alminnelig tilslutning blant de næringsdrivende i den industrielt betonte forbruksvaresektor til en nedsettelse av vareprisene. Prisutviklingen i den nærmeste tiden framover vil i sterk grad avhenge av de resultater som oppnås på disse områder.

Representantskapet forstår at de generelle økonomiske tiltak som er satt i verk også har til hensikt å bidra til større prisstabilitet på lengre sikt. Parallelt med disse tiltak må en imidlertid også effektivisere hele det offentlige prisovervåkingsarbeid. Representantskapet vil derfor ta skarp avstand fra alle forsøk på å svekke dette arbeid.

Representantskapet er klar over de alvorlige problemer som knytter seg til underskuddet på betalingsbalansen med utlandet. Stabile priser og derved stabile kostnader er imidlertid også en forutsetning for en heldig løsning av dette problemet.

Fagorganisasjonen har hittil medvirket lojalt til å sikre stabilitet i landets indre og ytre økonomi. Representantskapet forutsetter at statsmyndighetene ikke nøler med å anvende offentlig prisfastsetting og skjerpet kontroll overfor samfunnsgrupper som ikke frivillig vil yte sitt bidrag til stabilisering ved å vise moderasjon og samarbeidsvilje.

ORDSKIFTET

Kaare Pehrson, sekretariatet: Jeg representerer en industri som alle vet ikke egentlig kan kalles nødlidende. Heller ikke vil en heving av lønnsnivået her få noen virkning på levekostnadsindeksen. Jeg er langt på vei enig med Nordahl i det han har sagt at situasjonen innbyr til spekulasjon fra begge parter side.

Når det gjaldt våre medlemmer ble det denne gangen reist sterke krav om at vi skulle legge fram vidtgående krav. Det skjedde under henvisning til de gode konjunkturer som råder i treforedlingsindustrien og kampen om tømmeret. Det viser seg

at skogeierne klarer å hale i land atskillig gevinst hver gang. Det var en stor belastning for forbundsstyret å holde kravene innenfor rammen av representantskapets vedtak — på tross av resolusjonene fra alle våre avdelinger.

Nordahl kom med en liten snert til forbundsledelsene og etterlyste bedre holdning. Jeg vet ikke om vi skulle vedtatt et forslag som var forkastet. Ja, formelt kunne vi ha gjort det, men vi fant ikke at vi kunne det, fordi vi hadde en så stor belastning på forhånd.

Jeg er enig med Torbjørn Henriksen i at vi bør ta opp spørsmålet om tvungen lønnsnemnd til prinsipiell drøftelse. Hvis vi slapp truselen om den, ville arbeidsgiverne være nødt til å strekke seg litt lenger. Det er faktisk slik at det spekuleres i dette med lønnsnemnd både fra kommunistenes og arbeidsgivernes side.

Bendik Øyan, Norsk Sjømannsforbund: Jeg hørte med stor interesse på Torbjørn Henriksen. Det er ikke tvil om at arbeidsgiverne utnytter de muligheter som situasjonen innbyr til og kalkulerer med tvungen lønnsnemnd. Når forhandlingene blir brutt, kommer tvisten til meklingsmannen til et kritisk punkt. Så går meklingsmannen til Regjeringen og får vite hvor langt han kan gå i sitt meklingsforslag. Når så dette blir forkastet, blir det tvungen lønnsnemnd, og resultatet blir omtrent det samme som meklingsforslaget. Dette hendte med sjøfolkene, og vi var selvfølgelig uheldige. Vi burde hatt en større bit av kaken, men vi fikk godt og vel 2 prosent, til tross for at vi vet at skipsfart er en god forretning. Fra denne talerstolen er det blitt sagt at vi skal vise forsiktighet, men er det så at det bare er arbeiderklassen som skal betale? Nei, her må det synges ut. Vi er kommet inn på et galt spor.

Ellers vil jeg si at jeg er blitt atskillig skuffet over de store gutta våre. De står og ber på sine bare knær høkerne om å redusere prisene på grunn av den røde streken. Det er beklemmende, og jeg håper det ikke vil gjenta seg. Vi bør vel heller se å få en skarpere priskontroll, og så bør vi slutte med å manipulere med prisindeksen.

Torbjørn Henriksen, sekretariatet: Jeg trodde det var mulig å diskutere spørsmålet om tvungen lønnsnemnd på et prinsipielt grunnlag, men Konrad Nordahl kom i dag inn på spesielle ting, som gjør det nødvendig for meg å svare. Det er ikke korrekt — som Nordahl påstår — at de fleste konflikter skyldes mangel på holdning fra forbundenes side.

Den framstilling Nordahl har gitt av Bergens-konflikten er meget subjektiv. Vi har forhandlet for å komme fram til en lønnsjustering for brettvaktene og kraftstasjonsfolkene. I lysverkenes styre kom vi fram, men ikke i lønnsutvalget. Vi prøvde å få en justeringskomité, men vi måtte til slutt bryte meklingen. Så fikk vi omsider en justeringskomité. Hva den vil bringe, vet vi ikke, men det var den siste utveien.

Er det så urettferdig at disse folkene vil ha de samme lønnsforhold som sine kolleger i Bergen? Legg merke til at disse kravene er anbefalt av Lysverkenes styre, og de som sitter der er ikke akkurat noen unghester. Det er heller ikke noen urimelige krav disse folkene stiller, til tross for det store ansvaret de sitter med. De starter med 8500 kr. etter 4—5—6 års tjenestetid, og etter et livs arbeid når de kanskje opp i en topplønn på 10 500—11 000 kroner. De har ikke noen spesiell helligdagsgodtgjørelse og sjelden overtid. Hvis det er noen som trenger støtte, må det være nettopp disse.

Jeg vil gjerne si til LO-folkene at vi ønsker dem velkommen til alle meklingsmøter. Vi er takknemlige for å få all mulig innsprøyting av holdning, men én ting vil jeg gjerne ha sagt: Jeg respekterer LO's lover liksom jeg respekterer mitt eget forbunds vedtekter. Jeg vil ikke ta fra medlemmene de rettigheter de har til å stemme og gi uttrykk for sin mening om forslag. Og hadde Nordahl slått på telefonen, ville han ha fått beskjed om alle forhold i forbindelse med Bergens-konflikten.

Så sier Nordahl at vi antakelig får en ny omgang, når nå forhandlingene om fellesbestemmelsene tar til, og at vi kanskje risikerer en konflikt over hele linjen. Dertil vil jeg for det første si at fellesbestemmelsene for kommunene ikke umiddelbart kan sammenliknes med Hovedavtalen, fordi våre fellesbestemmelser også inneholder rene tariffspørsmål. Når vi har fått de vanskeligheter vi har og er kommet opp i tidsnød, skyldes det at vårt landsmøte ikke ville gå med på 4-årig, men bare 2-årig avtale om fellesbestemmelsene. Men jeg vil også i denne sammenheng si at intet forbund, hverken i LO eller utenfor LO, har vedtatt de beslutninger som Norsk Kommuneforbund har, for å unngå at livsviktige deler av samfunnets virksomhet blir trukket inn i konflikt. Vi ønsker ikke konflikt, men vi vil ha reell behandling. Så lenge lønnsnemnda eksisterer, får vi imidlertid ikke reelle forhandlinger eller meklinger. Her må våre hovedorganisasjoner ta spørsmålet opp til alvorlig drøftelse. Vi må ha slutt på den situasjon at arbeiderregjeringen i siste instans skal rake

kastanjene ut av ilden. Jeg ville ikke ha følt meg frisk hvis jeg ikke hadde fått sagt det jeg har sagt her i dag.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Fra NKL er det bedt om å få utredet spørsmålet om omlegging av omsetningsskatten, slik at den kunne legges på første ledd. Da Bratteli var finansminister, lofte han i et representantskapsmøte at dette spørsmålet skulle bli utredet av den såkalte Jahn-komité. Nå har denne komitéen avgitt sin innstilling, men så vidt jeg har kunnet se har Jahn-komitéen ikke kommet noe særlig inn på dette spørsmålet. Jeg kan ikke forstå at det skulle være så vanskelig å få en utredning om spørsmålet, og jeg vil antyde at det her blir krevd en slik omlegging.

Når det gjelder spørsmålet om tvungen lønnsnemnd, må jeg være enig med Torbjørn Henriksen i at det bør være likhet for loven. Vi i næringsmiddelindustrien kan kanskje snakke med om det. Det er ikke så lett å forhandle når en vet at lønnsnemnda spøker rundt hjørnet. Det ville imidlertid være en lettelse hvis en kunne få fjernet den uting at grupper utenfor LO skal kunne slå til, mens våre medlemmer må resignere.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund, pekte på at årsaken til den uro som var til stede blant statstjenestemennene var den kjensgjerning at de ikke hadde fått det de tilkommer. Utgangspunktet er den sammenlikning med fagarbeidergruppen i Jern- og Met som ble fastslått av Stortinget i 1948. De oppgjørene som har funnet sted har gjort avstanden mellom statstjenestemennenes lønninger og fagarbeidergruppen i Jern- og Met, stadig større. Nordahl sa at det var vanskelig å si konkret hva statstjenestemennene tjener. Det fins da ganske pålitelige oppgaver, og det er i hvert fall ikke tvilsomt at fagarbeidergruppen uten tillegg av akkorder eller overtid ligger atskillig over statstjenestemennene i fortjeneste. Da forhandlingene i 1954 ble tatt opp, var utgangspunktet representantskapets vedtak i 1953, og det gikk bl. a. ut på at de lavest lønte skulle komme i første rekke. Til tross for dette opplevde vi at gruppene fra lønnsklasse 16 og oppover fikk et lønnstillegg på kr. 1300, mens de lavere og midlere lønte måtte nøye seg med atskillig mindre. Det blir ofte sagt at tjenestemennene har så mange sosiale fordeler og mindre arbeidstid. Det holder i hvert fall ikke stikk for mange innenfor vår etat. På papiret skal vel alle ha et bestemt antall fridager, men når det ikke er mulig å oppdrive avløsning, må vedkommende tjenestemann stå i sin jobb. Jeg kjenner til tolltjenestemenn som ikke har fått 1 fridag i løpet av et år, og

som har 60 fridager til gode. Og dette har foregått i en periode da Det norske Arbeiderpartis nestformann har sittet som sjef for Toll- og Finansdepartementet! Jeg håper at disse spørsmålene snart kan løses, for ellers er jeg redd for at bitterheten blant tjenestemennene vil bli stadig større.

Idar Norstrand, Funksjonærsambandet: Det skal være et representantskapsmøte til høsten som skal drøfte hele tariffrevisjonen, og jeg skal derfor i dag avholde meg fra å komme inn på de enkelte spørsmål, men bare behandle saken rent generelt. Det er riktig som Konrad Nordahl sier at det er vanskelig å fastslå helt nøyaktig hva statstjenestemennene tjener, fordi det ikke fins noen statistikk for deres fortjeneste. Vi har derfor bedt staten om gjennom Statistisk Sentralbyrå å skaffe oss en slik statistikk, men hittil er det blitt svart at man ikke har penger til det. Før vi får en slik statistikk, arbeider vi så å si i blinde. Jeg vedgår åpent at det er større grupper av statstjenestemenn som har større inntekter enn hva lønnsregulativene viser, men til gjengjeld er det titusener som står på regulativmessig lønn. Jeg skulle ønske at staten for alvor ville ta opp spørsmålet om en lønnsstatistikk til løsning. Det ville bety en stor lettelse under forhandlinger.

Et annet spørsmål som skaper vanskeligheter i forbindelse med statstjenestemennenes lønninger er de like lønninger. Mens f. eks. Handel og Kontor har flere soner, og hvor Oslo ligger i den øverste sone, er lønningene i staten like over hele landet. Det er selvsagt en fordel, men det blir en belastning for medlemmene i Oslo. Før eller siden må vi ta dette spørsmålet opp, for ellers kan det bli altfor stor knirk innenfor organisasjonene våre.

Jeg vil også peke på en tredje ting når det gjelder offentlige og private lønninger. Mens arbeiderne i Bygg og Jern og Met, har en lønnsglidning, er det ikke mulig for statstjenestemennene å få noen øking i lønningene på den måten. Der deler vi skjebne med alle fastlønte. Men nå skal en ikke fortenke statstjenestemennene i at også de ønsker å være med i denne lønnsutvikling.

Selve avstemningene byr også på større vanskeligheter når det gjelder statstjenestemennene. Når vi sender ut et forslag, inneholder det regulativsatsene for 28 lønnsklasser, fra den laveste og opp til den høyeste lønn. Jeg tror nok at det kanskje ville by på vanskeligheter, hvis Hydros arbeidere skulle stemme over direktørlønningene!

Møtet sluttet kl. 18.30.

Formiddagsmøtet fredag 6. mai kl. 9.30.

Torbjørn Henriksen ledet møtet. Protokollen fra gårsdagens ettermiddagsmøte ble lest og godkjent. Lorange Kristiansen, Norsk Murerforbund, fikk permisjon for å delta i sitt forbunds landsstyremøte på Lillehammer.

Fortsatt ordskifte om den faglige og økonomiske situasjon.

Josef Larsson, sekretariatet: Det jeg savnet i finansminister Lids foredrag var en påvisning av årsakene til krisen og mer håndfaste perspektiver for framtiden. Konrad Nordahl ga en analyse av den faglige situasjon, og det tør vel hende at han måtte støtte enkelte på mandsjettene, men LO's formann har både rett og plikt til å analysere situasjonen. Jeg er stort sett enig i hans betraktninger. De som ikke er det, får si fra.

Til Torbjørn Henriksen vil jeg gjerne ha sagt at hvis en lar kravene gå uten særlig avsiling, så vil det før eller siden oppstå store vanskeligheter. I Jern og Met. har vi måttet sile av alle krav som går utover det alminnelige lønnsnivå, og vi har klart oss gjennom denne tariffrevisjonen uten lønnsnemnd.

Nordahl var inne på affæren med Jernverket. Ja, Elektrikerforbundets opptreden var meget å beklage, og vi savner i grunnen en nærmere forklaring fra dette hold.

Har vi klart å mestre prissituasjonen? Jeg tror at vi kunne ha gjort mer gjennom prisloven. Mesteparten av prisstigningen er etter min mening ikke motivert, og vi hadde ikke behøvd å ha den akutte situasjon vi nå er oppe i. Investeringsene spiller en viss rolle. Men hadde vi ikke hatt muligheter for å øve kontroll? De tiltak som nå er satt i verk tar jo nettopp sikte på en slik kontroll. Hvis vi etter hvert hadde fulgt situasjonen mer opp, hadde vi sloppet de panikkartede tiltak vi nå har måttet sette i verk.

Det jeg i første rekke sikter til er diskontoen. Etter min mening er forhøyelsen av diskontoen i strid med arbeiderbevegelsens syn. Manipulasjoner med pengepolitikken er en liberalistisk og borgerlig metode. Vi hadde hatt adgang til å føre kontroll med importen. Vi har ventet altfor lenge med å sette inn virkemidler. Når vi nå innskrenker investeringene til unyttige ting, kan vi bruke den ledige arbeidskraften til samfunnsnyttig produksjon. I skipsbyggingsindustrien har vi ennå behov for 3000 mann, og i jernindustrien trenger vi også 1000 mann. Vi skulle oppveie faren for arbeidsledighet. Og de lærde har jo sagt

at hvis vi kan holde vareproduksjonen oppe, så kan vi også holde levestandarden oppe.

Emil Torkildsen, Norsk Centralforening for Bokrykkere: Jeg har ikke noe å tilføye til det som Nordahl sa. Prinsipielt er jeg av den oppfatning at tvungen lønnsnemnd ikke skulle eksistere. Alle forhandlinger blir mer og mer spillfakteri når lønnsnemnda spøker i bakgrunnen. Det er så vanskelig å få arbeidsgiverne til å utlevere seg, når en står foran mekling og eventuell lønnsnemnd. Ingen vil avsløre hva en tenker seg som et reelt oppgjør. Også fra vår side spekuleres det åpenbart i mulighetene for lønnsnemnd. Under disse omstendigheter er det lettere å overføre ansvaret til andre. Uten lønnsnemnd ville en tvinge forhandlere og forbundsstyre til å ta et reelt standpunkt. Vi opplever delvis det samme i forbindelse med meklingsinstitusjonen. Alle inngrep fra tredjemann er i det hele tatt galt.

Jeg vil erklære meg enig med Torbjørn Henriksen i at hvis det først skal være tvungen lønnsnemnd, så må det være for alle parter — ikke bare for medlemmer av LO, men også for dem som står utenfor. Ellers vil det bli skjævt. Vi ser at leger blokerer visse stillinger ved sykehus, men vi synes det er umoralsk og uforsvarlig å la pleiersker gå fra sitt arbeid. LO sier at vi ikke kan ta noen konflikt i landtransporten. Dermed har ikke transportarbeiderne noen streikerett. Enten ingen lønnsnemnd eller lønnsnemnd for alle. Etter min mening burde også prisdannelsen underlegges lønnsnemnd.

Når det gjelder omsetningsavgiften er det upopulært å røre ved den. Det synes å være den reneste helligbrøde. Med de satser den oppkreves med i dag betyr den en vesentlig svekkelse av levestandarden, men økonomisk betyr den så mye for staten at den ikke uten videre kan falle bort. Etter min mening måtte det i midlertid kunne gå an å legge den om, slik at den ikke rammet forbruket så hardt. Vi har ekstra avgifter på sjokolade, tobakk, lakksko for barn, brennevin, øl osv. Dette burde en utvikle videre. Vi burde legge avgifter på luksusyachter, biler og pelsverk. Ved en omlegging slik at alt luksusforbruk ble ekstra-beskattet, ville en sikkert nå langt fram. Vi kunne etter min mening godt forhøye avgiftene på øl og brennevin på restauranter. De som går på restaurantene får betale.

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, var stort sett enig med Nordahl i hans betraktninger. Jeg må hver dag fortelle våre medlemmer at verden er litt større enn deres egen lille arbeidsplass. Vi må ta visse hensyn til andre også. Det

jeg savnet både hos Meisdalshagen og Nordahl var konkrete forslag til løsning av den vanskelige situasjon.

Konrad Nordahl (avbryter): Du mener vel Mons Lid?

Wigaard (fortsetter): Javel, det skifter så ofte statsråder nå, så det er ikke så greitt å følge med. Dessuten foregår ikke plass-anvisningen av statsråder gjennom meg. — Nordahl henstilte til oss alle å kreve nedskjæring av prisene i våre respektive yrker og næringer. Ja, det er ikke noe i veien for at vi kan henstille til boktrykkerne å sette ned prisene. Vi er for en utjæmnings- og stabiliseringslinje. Vi mister i lengden tilliten blant de fagorganiserte ved å manipulere med prisindeksen. Nå har en nærmest inntrykk av at det er næringslivets menn som dirigerer prisene. Hvis regjeringen griper inn, så sier de bare at vi graver ikke opp en eneste potet eller vi hogger ikke en stokk. Etter min mening bør vi ta kampen opp. Riktignok er det så at ingen sulter i dag, men på den annen side burde vi ha det bedre. Vi vil ikke at landbrukets folk skal ha det verre enn oss, men en må se mer på lønnsomheten og ikke basere hele virksomheten på tilskudd. Jordbruket er ennå en av de mest tilbakebyggende næringer.

Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund: Vi er kommet inn i en situasjon da den fulle sysselsetting er truet, og vi som sitter her må gjøre opp regnestykket på en reell måte. Vi må ikke tro at vi kan stoppe inflasjonen ved å skjære ned prisen på enkelte varer. Vi kjøper ikke bare brød. Det er 300 vareslag og tjenester som bestemmer pristallet. Prisstopp betyr i dag lønnsstopp for bakerne. Vi står i den beklagelige situasjon at vi under forhandlingene må gå med på å kreve heving av prisene for i det hele tatt å kunne ha håp om å få regulert lønningene oppover. Det samme er tilfelle i Sverige og Danmark. Det er riktig som det blir sagt at vi vil ha prisene ned på alle andre varer enn de vi selv er med på å produsere. Da Torp i egenskap av statsminister kalte inn representanter for næringslivets organisasjoner var det ingen av fagforbundenes representanter — meg selv innbefattet — som kunne komme med noe positivt forslag. Vi resonnerte som så at tjener bedriftene godt, tjener arbeiderne godt. Derfor tror jeg nok at vi må få litt av en mentalitetsforandring. Vi må gå inn for å bringe hele kostnadsnivået nedover.

Oskar Skogly, Norsk Bygningsarbeiderforbund, Lillehammer, pekte på de problemer som oppsto i forbindelse med innskrenkningene av investeringene. De gikk bl. a. ut over byggevirksomheten. Byggevirksomheten har vært unormalt høy, og det er

blitt nødvendig å tilpasse den til de økonomiske forhold. Men hvordan skal denne omstillingen foregå? Jeg er redd for at slik det hele er lagt opp kan vi risikere arbeidsløshet. Under enhver omstendighet vil det bli tale om en avskalling av arbeidere i bygningsindustrien. Men hvem skal avskalles? I årene etter krigen er det kommet inn tusenvis av arbeidere i byggefaget fra alle andre yrker. Vi vet også at store industriforetagender utfører ordinær byggevirksomhet ved hjelp av sine egne arbeidere. De driver ikke bare vedlikeholdsarbeid, men utfører ordinær byggevirksomhet, og ikke bare innenfor foretagendets enemerker.

Bygningsindustrien er blitt en sekkeindustri som opptar alt og alle. Når omstillingsprosessen skal foretas, så må det tas hensyn til de virkelige fagfolkene. Antallet bygningsarbeidere må antakelig avpasses etter det virkelige behov, men da må det også tas hensyn til at de kan bli beskjeftiget hele året. Staten har brukt millioner av kroner på å utdanne ungdom i et fag, vi har fått Lærlingloven, og vi bør også være så konsekvente at vi beskytter de som har fagutdannelse. Det må stilles krav til kvalitet. Vi har fått strenge kontrollbestemmelser når det gjelder framstillingen av takstein. Taket på et hus må holde en viss kvalitet, men selve huset kan godt bli laget av folk som faglig sett ikke fyller kravene!

Men hvor skal vi gjøre av de ledige folkene? Før var det vanlig å sende dem til anlegg, men nå er det ikke mulig å få kapital til anleggsvirksomhet. Opplandskraft vil gjerne sette i gang med kraftutbygging, men staten vil ikke tillate at det blir gitt lån. Og dette at Opplandskraft ikke får lån, stenger for andre lån, bl. a. til Oslo som også vil bygge ut sin vannkraft. Det ser ut til at vi ikke klarer å mestre den økonomiske situasjon og samtidig holde den fulle sysselsetting. Hele vårt opplegg synes å være bortkastet.

For å nevne et spørsmål til slutt, som ligger litt utenfor denne diskusjon, så vil jeg gjerne ha uttalt at jeg ikke er enig i at sykepengene skal tas gjennom beskatningen. Jeg mener at der hvor prisene etter en forsvarlig vurdering bør settes opp, bør departementet tillate det.

Bernh. Berntsen, Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon, hadde med en viss frykt sett på at vi fikk rent arbeiderflertall, og at vi skulle måtte ta standpunkt til alle praktiske spørsmål. Vi må innrømme at vi ikke alltid har tatt vedtak så helt alvorlig. I Bergen gikk kommunistene gjerne på møter og vedtok veldige resolusjoner, men så gikk de hjem og la seg og glemte vedtakene.

Vi har ikke det rette ansvar overfor vedtakene, og vi beherskes av den samme mentalitet som vi beskylder våre motstandere for å ha.

Jeg hadde egentlig ikke tenkt å ta ordet i denne debatten. Som varaordfører i Bergen har jeg jo hatt atskillig med den konflikten å bestille som Torbjørn Henriksen er kommet inn på, og jeg forstår at Torbjørn Henriksen følger den gamle regel at angrep er det beste forsvar. Ikke desto mindre er hans framstilling av hele forløpet ikke korrekt. I lysverkstyret antydte jeg en ordning, men den førte ikke fram i lønnsutvalget. Nå utnyttes denne situasjonen.

I sin alminnelighet vil jeg si at vi vel ikke arbeider for å få flertall i kommunene, for at Kommuneforbundet skal legge fram urimelige krav. I 1954 skulle vi ha en begrenset revisjon. Men hva gjør Kommuneforbundet? Jo, det setter fram krav om nedsettelse av arbeidstiden fra 42 til 38 timer. Vi vet at i mange kommuner, og i det private arbeidsliv nesten over det hele, er det 48 timer, uten lønn under sykdom og uten pensjon. Men innenfor kommunene skal en utvide de sosiale goder! De krav som Kommuneforbundet satte fram representerte 3 skattører eller 12 millioner kroner for Bergen kommune. Det resultat vi kom fram til koster oss 4 millioner kroner, eller 1 skattøre. Vi har måttet redusere på våre driftsbudsjetter for å klare disse merutgifter. Det er klart at hvis Kommuneforbundet hadde skåret ned kravene i tide, ville det vært mulig å komme fram til et resultat mye mer smertefritt. Vi bør ikke gi medlemmene illusjoner om at de kan komme rett i himmelen fordi vi har fått flertall i en kommune.

Thorleif Andresen, LO-administrasjonen: Fagorganisasjonen er på en skillevei nå. Vi må erindre at sekretariatet selv var med på å tilrå opphevelse av detaljreguleringen, og vi måtte være klar over at vi også måtte ta konsekvensene av det. Og da vi la opp for tariffrevisjonen i 1954 var det ikke meningen at vi skulle kunne stille et hvilket som helst krav. Hvis det hadde vært meningen, ville vi ha stått midt oppe i kappløpet. Arbeiderne er interessert i å holde prisene så stabile som mulig. Tariffrevisjonen i 1954 ga rundt regnet 4 prosent lønnsøkning. Når det gjelder Kommuneforbundet har revisjonen så vidt jeg vet gitt henimot 7 prosent i tillegg. Torbjørn Henriksen har brakt inn spørsmålet med Bergenshalvøens kraftselskap. Jeg skal ærlig tilstå at jeg har tilrådd Ulrik Olsen å bruke lønnsnemnd i dette tilfelle, for det var den eneste måten å få løst den på. Hvis kravene her

hadde ligget på samme nivå som for de øvrige kommunefolkene, ville tvisten ha vært løst med en gang.

Jeg vil gjerne si til Jens Dahl at den artikkelen han brakte i siste nummer av «Tolderen» ikke skulle bidra til å skape forståelse, snarere tvert imot. Personlig er jeg enig i tidfestede avtaler også for statstjenestemennene. Vi må slutte med den trafikken at det inngås en avtale den ene dagen, og så kommer vi neste dag og skal ha forhandlinger igjen.

Til Skogly vil jeg si at bremsetiltakene neppe vil sette sysselsettingen i fare. Jeg tror at den ukvalifiserte arbeidskraften i bygningsindustrien f. eks. vil skalle av etter hvert og bli absorbert på annet hold. Det er mulig slik som sysselsettingsforholdene er i dag. Jeg er imidlertid redd for at bremsetiltakene ikke er tilstrekkelig omfattende, og LO bør følge utviklingen med særlig oppmerksomhet.

Emil Torkildsen hadde ordet til forretningsordenen og ville henstille til dirigentene å innstille det personlige oppgjør. Den krigen fikk de i tilfelle flytte ut i korridoren.

Andreas Torp, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: I 1954 var det meningen at vi skulle fortsette med den solidariske lønnspolitikken, men det var forutsetningen at også fagarbeidere skulle tilgodeses, fordi de er blitt akterutseilt. Men det holder ikke stikk. De fikk lite eller ingen ting. — Jeg er stort sett enig med Torbjørn Henriksen i det han sa om lønnsnemnd. De som arbeider i kommuner, interkommunale eller statlige virksomheter har ikke fulgt med i lønnsutviklingen. Timelønnen for dem ligger på fra kr. 3.80 til kr. 4.00 uten noen akkordfortjeneste. De har gått sin læretid og har lang praksis, men noen utsikt til øking av lønna har de ikke. I det private næringsliv har det vært lønnsglidning, det er blitt produksjonspremier eller bonus, slik at forskjellen er blitt enda større. Under disse omstendigheter er det ikke noe rart i at fagarbeiderne vedtar resolusjoner. Vi mener at bøndene, skogeierne og skipsrederne bør nøye seg med en mindre avanse, slik at det kunne bli en større margin for arbeiderne. Når det gjelder lønnsnemnd, så har vårt forbund forsøkt å holde seg borte fra den. — I dag har vi rett til å streike, og jeg tror vi bør motsette oss en særlov som forbyr oss dette.

Dirigenten esket forsamlingens mening om hvorvidt en nå skulle begrense taletiden.

Olav Bruvik, sekretariatet, mente at dirigentene i første omgang burde henstille til talerne å begrense seg.

M. Trana, sekretariatet: Flere av sekretariatets medlemmer har deltatt i diskusjonen. De har tilsynelatende gitt uttrykk for

avvikende meninger, men i de store linjer er de nok enige. Når jeg forlanger ordet, er det for å komme med noen bemerkninger i forbindelse med diskusjonen om statstjenestemennenes lønninger. Jeg vil gjerne i sin alminnelighet ha sagt at av de 100 000 statstjenestemennene, så ligger flertallet på lønninger fra 7500 kroner til 10 100 kroner. Og disse folkene har ikke adgang til å øke sine inntekter ved ekstrainntekter, akkorder eller liknende. De må ofte gå 2—4 år før de kommer opp i grunnlønnen 7000 kroner. Så er det grupper som har fått ekstratillegg. Jeg sikter til lærere og kringkastingsfunksjonærer. Det er klart at slike forhold bidrar til å skape uro.

Når det blir sagt at vi statstjenestemenn slutter avtaler en dag, og forlanger nye forhandlinger neste dag, så er ikke det helt riktig. Det er ingen ansvarlige ledd innenfor organisasjonen som har bedt om forhandling dagen etter. Vi kan imidlertid ikke forhindre at fagforeningene reiser krav om nye forhandlinger. Nå vet vi også at tjenestemenn og funksjonærer er blitt brikker i det politiske spill. Og hvis det er uro i en gruppe, blir det slått stort opp i de borgerlige aviser, ja i «Friheten» med.

Det er også det særegne med statstjenestemennene at de ikke har noen motpart som møter med et skikkelig mandat. Vi forhandler med lønnsdirektøren, men vi kan ikke få noe regulært avtaleforhold. Saken må først avgjøres av Stortinget og i visse tilfelle av departementet. Vi vil gjerne ha tidsbestemte avtaler, men da må avtalene respekteres av alle institusjoner — også fra statens side.

Når det gjelder lønnsnemndordningen, så sier jeg rett ut at jeg ikke er enig i tvungen lønnsnemnd. Da er frivillig lønnsnemnd mye bedre. Innenfor visse sektorer tror jeg det ville være heldig med en lønnsnemndordning — på frivillig basis.

Så er det dette med Oslo-tilleggene . . .

Konrad Nordahl (avbryter): Jeg har ikke nevnt det . . .

Trana (fortsetter): Jeg tror ikke du bør gjøre det heller. Svenskene har riktignok fått en ordning «dyrortsgrupper», men det skaper visse vanskeligheter et slikt system også.

Dirigenten refererte følgende forslag fra Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

«I uttalelsen føyes det til følgende i 4. avsnitt etter ordene «offentlige prisovervåkingsarbeid»:

Overtredelse av prisforskriftene må føre til at de skyldige blir straffet. Det samme må også gjelde dem som unndrar seg omsetningsavgift.»

Kjell Holler, LO's økonomiske kontor, var blitt bedt om å

uttale seg om omsetningsavgiften og mulighetene for å omlegge den. Det har vært pekt på at en kanskje ville unngå mye svinn, hvis en la den på første ledd. Ingen vet imidlertid noe bestemt om dette.

Det er helt på det rene at hvis vi legger omsetningsavgiften på første ledd, vil den ikke innbringe så mye. En har anslått mindreinntekten til det halve. Hvis altså staten kan gi avkall på ca. 500 millioner, må en finne en motpost. Subsidiene, og derav går 3—400 millioner til direkte nedskrivning av forbruksvarer, beløper seg i dag til 12—1300 millioner. Dette vil umiddelbart føre til at indeksen vil stige.

Blir det færre å kontrollere hvis en legger avgiften på første ledd? Så vidt en kan forstå vil ikke antallet skattepliktige gå noe vesentlig ned. Det er tvert imot å frykte for at det vil gå opp og at en kanskje trenger flere kontrollører. For vi må også huske på at alle de småbedriftene som er spredt over hele landet ikke blir lettere å kontrollere enn de detaljforretninger vi har i dag. Der er det dog i de fleste ansatt flere lønnede funksjonærer som delvis kontrollerer om omsetningsskatten blir betalt.

Det er også et annet moment vi må ta i betraktning. Hvis vi skal gjennomføre et felles nordisk marked vil det oppstå mange problemer, fordi beregningsgrunnlaget da ville bli forskjellig i de forskjellige land.

Landsorganisasjonen har sagt at den prinsipielt er for at omsetningsavgiften bør avskaffes. Det bør settes ned et teknisk utvalg som i tilfelle kunne se på hele avgiftsspørsmålet, og nå når NKL's formann er medlem av Regjeringen skulle det vel være mulig å få en rask behandling.

Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Vi er takknemlige for den åpne tale som Nordahl førte når det gjaldt prisene og våre lønninger. Alle vil ha levnetsmidlene billigst mulig, men de som framstiller disse varer må også ha såpass levestandard at de kan kjøpe de andre varer de trenger. Det er klart at hvis ikke prisene på melk blir bedre, vil spørsmålet om tilgangen på melk snart bli prekær. I 1939 hadde vi 864 000 melkekuer her i landet. I 1955 er dette antallet gått ned i 665 000. Det er en nedgang på 200 000 melkekuer, og denne nedgangen vil komme til å fortsette. Det er én virkning av prispolitikken. Når den totale melkeproduksjon praktisk talt er den samme, skyldes det dels at befolkningen på landsbygda er gått ned, slik at det blir mer til salgsmelk. Samtidig er produktiviteten pr. ku gått betraktelig opp, men her er det selvsagt en grense, og den er vel også nådd. Vi vil snart stå overfor den kjensgjerning

at vi ikke kan skaffe nok melk til byene og i det hele tatt ikke dekke behovet.

Hvis vi kommer opp i en slik situasjon at byfolkene ikke får melk, vil vi ganske sikkert få bebreidelser. Da vil vi helt sikkert få høre at en øking av melkeprisen med 10—15 øre pr. liter ikke vil spille noen rolle. Da er det verre ikke å få melk.

Det er også en annen grunn til at antallet av kuer går ned, nemlig den at det er vanskelig å skaffe røktere. En kan ikke vente at folk søker til et yrke hvor bruttolønnsen på toppen er 680 kroner, med bare 36 fridager i året. Vi har slitt voldsomt for å få en bedring i lønns- og arbeidsvilkårene, fordi tilgangen til dette yrket er så avgjørende for melkeproduksjonen, men det har gått trått. Vi har også gått med på at røkterne ikke skal tas med i en arbeidsnedleggelse. Men det er klart at hvis ikke lønnsforholdene og de sosiale forhold blir bedret i dette yrket, vil det snart ikke bli noen rekruttering.

Kringkastingsfunksjonærenes og lærernes streik, ja hogststoppen fra skogeiernes side — alle disse tingene har sin bakgrunn i at vi har et arbeiderstyre i Norge. Det blir spekulert politisk i den misnøye som er til stede, men denne opptreden må ikke forvirre oss.

Olav R. Wessel-Hansen, Lensmannsbetjentenes Landslag, innrømmet at statstjenestemennene tidligere hadde hatt mange fordeler. Ja, de har det kanskje endog i dag. Men etter hvert har det skjedd en utjevning og en nednivellering til statstjenestemennenes ugunst. Ja, det ser ut til at det fins en ring som forsøker å plukke fra statstjenestemennene det som de kanskje har som tillegg og som delvis kunne kompensere deres dårlige lønn. Diéter blir satt ned, timetallet satt opp og godtgjørelser redusert. Det er påfallende at slikt kan foregå i dag. Det er jo ikke nettopp tiden til å redusere. Jeg tror det er på tide at det blir ryddet opp i disse forhold. Jeg må få lov til å si et par ord om renteforhøyelsen. Jeg er blant dem som ikke er enig i den. Jeg tror ikke den fører til de ting som den tilsikter. Jeg savner derfor i innstillingen fra sekretariatet et punkt om diskontoforhøyelsen.

Olav Bruvik, sekretariatet: Det lå en alvorlig undertone i det finansministeren holdt fram. Gjennom skjerpet kontroll løser vi endel av problemet. Vi begrenser den kaka alle skal ha sin del av. Vi har hatt et høyt investeringsnivå, og vi har hatt en høy levestandard, takket være arbeiderstyret. Nå holder imidlertid utviklingen på å sprengte den økonomiske ramme. Vi har en markert høykonjunktur i enkelte bransjer, og nivået presses opp i form av lønnsglidning. Det er ganske betydelige tillegg folkene

i disse bransjer kan oppnå på denne måten, mens andre grupper ikke får noe. Vår industri er nemlig sterkt variert. Det er eksportindustrien og jern- og metall som har gitt de største muligheter, mens tekstilindustrien og hjemmeindustrien overhodet ikke har så stor fortjenestemargin. Vi er klar over den vanskelige stilling Regjeringen befinner seg i og vi forstår at det har vært nødvendig med disse tiltakene, selv om de ikke er populære. Vi må imidlertid også være klar over at skadevirkningene kan bli meget store.

Dirigenten bebudet at han snart aktet å foreslå en begrensning i taletiden.

Th. Hanæs, Telemark faglige samorganisasjon, minnet om at representantskapsvedtaket i 1953 — det som trakk opp linjene for tariffrevisjonen i 1954 — hadde vært enstemmig. Jeg må spørre om jeg har sovet på det representantskapsmøtet, for alle forbundene har gått utenom vedtaket, så vidt jeg kan skjønne. Jeg mener at enten får man forme sine vedtak annerledes, eller så får man etterleve de retningslinjer en trekker opp. — Når det gjelder lønnsnemndsspørsmålet, vil jeg si at personlig er jeg ikke enig i den. Jeg mener at under den nåværende situasjon må vi ha mest mulig fritt slag. — Det er riktig som Berntsen sier at det ikke alltid er så lett å møte i lønnsforhandlinger på den andre siden av bordet, og vi kan komme opp i mange kinkige situasjoner. Jeg vet at forbitnelsen blant postfolkene er stor fordi staten ikke vil møte til forhandlinger før til høsten. Når en får se hvilke lønnsforhold som råder innenfor denne etaten, vil en ikke bli særlig forundret over forbitnelsen. Jeg synes det er litt av en skandale når en mann som har slitt et helt liv ikke kan komme opp i en lønn på mer enn 6000 kroner pr. år i 1955! Da skjønner en at disse folkene må sette sine arbeidsgivere kniven på strupen.

Arthur Karlsen, Norsk Kommuneforbund, ville bare komme med et par merknader i anledning av Nordahls uttalelse om fellesbestemmelsene. Vi begynte alt før krigen å få fellesbestemmelser for alle kommuner. I 1952 ble vi enig med den andre parten om fellesbestemmelser som skulle gjelde til 31. mars 1955. Disse fellesbestemmelsene har gått inn i tariffene i 1952, 1953 og 1954. Hensikten var å få en lettelse i tariffarbeidet. Vi foreslo for landsmøtet at vi skulle få en ny avtale om fellesbestemmelsene på 4 år. Landsmøtet vedtok imidlertid at det skulle bare være 2 år. På tross av det har vi sluttet en avtale som skal gjelde til 31. desember 1958 — altså en avtale på 3 år og 9 måneder.

Når det gjelder våre krav, kan de selvfølgelig diskuteres og

vurderes forskjellig. Berntsen er kommet til at de ville bety 12 millioner kroner i Bergen. Det tør jeg ikke si noe om, men jeg vil gjerne peke på at forbundet gjorde alt for å få meklingsforslaget vedtatt. Vi ville anbefale dem godtatt i forbundsstyret, men både meklingsmannen og kommunen ville ikke godta, hvis ikke forslaget ble sendt ut til avstemning.

Våre tariffkrav må utformes slik at vi kan beholde våre medlemmer. Vi får ikke så sjelden brev om at når folk bare går ut av forbundet, så får de tillegg — utover det som våre medlemmer oppnår.

Når det gjelder folkene ved Bergenshalvøens kraftselskap, så har de alltid fulgt lønningene i Bergen, og når de ikke fikk det samme, var det naturlig at de forkastet forslaget. Men i den sammenheng vil jeg peke på at vi mange ganger har vært nødt til å vedta forslag som har vært forkastet.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige samorganisasjon: Vi gamle travere her i representantskapet er vant til å høre finansministeren og Konrad Nordahl. Finansministerens tale denne gangen skilte seg ikke særlig ut fra de tidligere vi har hørt. Hensikten med denne talen er jo å dempe oss ned endel. Jeg har sittet under endel slike talerstoler i den siste tiden og har hørt hvor vanskelig vi har det her i landet nå. Hvis vi ikke er i stand til å få ned underskuddet med en halv milliard kroner, er vi konkurs. Jeg tror ikke noe på det. Jeg har en mistanke om at dette blir sagt for å få oss til å resignere. Vi burde også ha fått litt oppmuntring. Vi har 50-års-, 20-års- og 10-årsjubiléer i år. Vi feirer imidlertid også et 10-årsjubileum når det gjelder gjenoppbyggingen her i landet. Og det er virkelig oppmuntrende å se hva arbeiderbefolkningen her i landet har utrettet. Staten arrangerte en stor fest i forbindelse med utvidelsen av Raufoss fabrikk. Og Bergens Mekaniske Verksteder feiret forleden sitt 100-årsjubileum med en stor fest. Jeg synes det burde vært holdt en fest for alle de arbeidere som har deltatt i gjenoppbyggingen av landet vårt. Vi har stort sett gjort et godt arbeid. Vi kunne trenge litt oppmuntring også. Isteden har vi avgift på bygg.

John Wivegh, sekretariatet: Fra enkelte hold er det blitt hevdet at det er fagorganisasjonen som har gått i spissen for å endre prisleiet, og at det er lønnsøkingene som har brakt oss opp i vanskelighetene. Jeg tror ikke det med noen rett kan sies å ha vært tilfelle fra 1947 og fram til i dag. Vi kan konstatere at prisstigningen ikke er kommet som en følge av tariffoppgjørene, men at det er omstendigheter som ligger utenfor dette område som har bevirket det. Arbeidernes organisasjoner har vært nødt

til å kreve tariffavtalene regulert, men prinsipielt har de vært for et stabilt prisleie.

Da tariffrevisjonen ble lagt opp i 1951, var det forutsetningen at vi skulle fremme beskjedne krav for vårfagene i 1952 og også for høstfagene. Vi fikk imidlertid prisstigning før vi kom i sving med tariffrevisjonen. Vi håpet på at det skulle være sesongsvingninger og ventet å få en avslapning når det led ut på sommeren. Det skjedde imidlertid ikke. De fagorganiserte viste resignasjon og tilbakeholdenhet, men alle andre beholdt sine avansemarginer.

Vi fikk den samme utvikling i 1953, til tross for at fagorganisasjonen dette året gikk med på å prolongere tariffene. Da vi i 1953 la opp tariffpolitikken for 1954, er det ingen som vil påstå at opplegget rent generelt var slik at det skulle medføre prisstigning. Alle som har med priser og lønninger å gjøre kan akseptere det syn som Konrad Nordahl har gjort gjeldende, nemlig at lønnsheving kan ha sin virkning på prisdannelsen, men at den skulle ha en slik virkning at den skulle senke levestandarden, det skyldes ikke fjorårets tariffrevisjon.

Da maksimalprisene ble opphevd, skulle vi få såkalt fri prisdannelse. Men hva gjorde næringslivets menn? De gjennomførte sin egen prisregulering, som i detalj bestemmer hva varen skal koste kunden over disk. Resultatet av den fortsatte prisstigningen utover sommeren var vanskeligheter ved revisjonen av høst-tariffene, hvor det ble reist krav om kompensasjon for prisstigningen.

Alle er klar over at vi nå befinner oss i økonomiske vanskeligheter, men det er intet grunnlag for å snakke om at vi er på konkursens rand. Norge står sterkere rustet enn noen gang før, men kravene om resignasjon i den nåværende situasjon må ikke ensidig rettes til fagorganisasjonen.

Torbjørn Henriksen, sekretariatet: Jeg hadde egentlig ikke tenkt å legge meg opp i denne diskusjonen, men jeg synes nok jeg måtte svare på tiraden om «forbundenes manglende holdning». Det er blitt sagt at vi ikke ser på kravene før vi sender dem videre. Jo, forholdet er at vi bruker like stor blåblyant som de kommunale administrasjonssjefer når de går gjennom budsjettene. Vi skjærer ned gang etter gang, forat kravene skal bli så realistiske som mulig. Når vi blir bebreidet at vi ikke vedtar forslag som er forkastet, så vil jeg presisere at vi holder oss til LO's og vårt eget forbunds lover. For øvrig kan vi snakke om disse sakene i sekretariatet.

Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund,

understreket nødvendigheten av å få en skikkelig statistikk over lønnsforholdene i stat og kommuner. Og her må vi få fram en sammenlikning mellom inntektsforholdene. Arbeiderne i det private næringsliv får nemlig en øking av sine inntekter utover tariffsatsene gjennom lønnsglidning. Når statstjenestemennenes eller de kommunale funksjonærers lønninger blir sammenliknet med arbeidernes lønninger blir gjerne ordinær arbeidstid brukt, og vi vet at dette ikke er hele fortjenesten. Her kommer akkordoverskudd og overtid i tillegg. Her er en skjevhet som vi må forsøke å få ordnet. Det er også noe annet som har slått meg, nemlig at det skal være mer lønnsomt å selge en vare enn å produsere den. Noe som også irriterer alle fagarbeidere er at enkelte virksomheter tilbyr ulært arbeidskraft en timelønn på kr. 3.90 stigende til kr. 4.90. Det kan en ulært arbeider på 20 år oppnå.

Konrad Nordahl (avbryter): Hvilke bedrifter er det?

Klafstad (fortsetter): Det er Oslo Sporveier. Slike lønninger kan ikke fagarbeidere oppnå med en læretid på 4 år. De kommer opp i en årslønn på 8200 kr., mens denne timelønna gir en årslønn på over 11 000 kr. Det er grunn til å ta hele tariffpolitikken opp til vurdering når vi er vitne til slike skjevheter. Jernverket og den sørgelige historien som fant sted der har også vært omtalt. Vårt forbund har holdt seg til kongressvedtaket, fordi vi mener at et lite mindretall ikke skal kunne tyrannisere flertallet, men vi må heller ikke legge opp tariffarbeidet slik at disse mindre gruppene blir stemoderlig behandlet og virkelig får grunn til bitterhet.

Karsten Torkildsen, sekretariatet: Vi må alle innrømme at vi står oppe i en vanskelig økonomisk situasjon. Hvordan skal vi komme gjennom dette? Vi må skjære ned investeringene, men likevel sørge for at den fulle sysselsettingen blir opprettholdt. Det mest effektive middel er å øke produksjonen, slik at vi kan få mer å kjøpe for.

Spørsmålet om lønnsnemndbehandling har vært fremme i diskusjonen. Skal vi ha frie streiker, må vi også være forberedt på frie lockouter. Har vi råd til det? Jeg tror ikke vi har råd til det i den situasjonen vi nå er oppe i. Vårt lønssystem har mange skjevheter, og jeg tror vi må ta oss tid til å drøfte det helt igjennom. Hele lønssystemet er foreldet.

Når det gjelder prisene, er det vel slik at vi gjerne vil ha prisene ned i alle bransjer, men ikke i vår egen. Josef Larsson påstår at mye av prisstigningen ikke er motivert og at den kunne vært unngått, hvis det hadde vært grepet inn. Er ikke Thagaard

den rette mann? LO er interessert i å kontrollere, men vi kan ikke bare kreve at alle andre skal kontrolleres. Da må vi finne oss i å bli kontrollert selv også.

Josef Larsson, sekretariatet: Den prisstigningen vi har hatt har ikke vært motivert, og den har fått store skadevirkninger. I dag står vi nokså maktesløse. Men før vi gikk til opphevelse av maksimalprisene burde vi ha tatt våre forholdsregler. Hvorfor ikke offentliggjøre navnene på prisovertrederne? Og når det gjelder alle de private prisavtalene — hvorfor ikke gå til opphevelse av dem? Vi har midler til å gjøre det, bare vi vil. Innskrenkning i investeringene behøver ikke føre til noen arbeidsledighet. Vi trenger arbeidere i skipsbyggingsindustrien. Det koster oss 300—400 millioner kroner i utenlandsk valuta at vi ikke kan utnytte vår kapasitet i skipsbyggingsindustrien.

Kjell Holler: Når det sies at vi kan regulere importen, så er selvsagt det riktig, men det er et tveegget sverd. Vi har forpliktet oss til en frilisting, og hvis vi gjør forandringer i dette, blir dette ganske sikkert besvart med en gang fra de land som kjøper våre eksportartikler. Disse tingene henger sammen. Vi kan ikke få i pose og sekk. Vi må overholde spillereglene, hvis vi skal gjøre regning med å få noe igjen.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Jeg er ikke så helt enig i innstillingen fra sekretariatet. Det er ett punkt jeg savner, og derfor har jeg tillatt meg å fremme det forslaget som dirigenten tidligere har referert. Vi har hatt en ubegrenset prisstigning som har skapt store problemer. I mange tilfelle skyldes prisforhøyelsene omgørelser eller overtredelser av prisforskriftene, og jeg mener det bør sies klart fra at disse personer bør straffes.

Dirigenten foreslo nå strek for de inntegnede talere, og dette ble enstemmig vedtatt.

Møtet avbrøt sine forhandlinger kl. 13.

Ettermiddagsmøtet 6. mai kl. 14.

Møtet ble ledet av *Torbjørn Henriksen*. Protokollen fra formiddagsmøtet ble lest og godkjent.

Fortsatt ordskifte om den økonomiske og faglige situasjon.

Olaf Askeland, sekretariatet: Det er enkelte som har følt seg ille berørt av at de en sjelden gang har fått en avgjørelse i lønnsnemnd. Jeg vil da spørre: Hvordan tror dere da det har vært for Transportarbeiderforbundet, som har fått lønnsnemnd

så å si på løpende bånd? Da vi fikk bort den tvungne lønnsnemnd, var det etter vedtak av LO. Det ble opprettet en frivillig lønnsnemnd, samtidig som Regjeringen i visse situasjoner kunne fremme proposisjon om lov om tvungen lønnsnemnd. Nå skulle vi altså være kommet tilbake til frie forhandlinger, men hva er skjedd?

Jeg er fullstendig enig med Torbjørn Henriksen i at vi her er kommet inn i en gate med tvungne lønnsnemnder som ikke er bra. Det går en tid, men ikke i det lange løp. Vi i vårt forbund har hatt så mange lønnsnemnder at det ikke vil bli mulig å få gjennomført noen ny med arbeidernes vilje.

Hvis en på forhånd går ut fra at det ender i lønnsnemnd, er det ikke mulig å få i stand reelle forhandlinger eller reell mekling. Vi erfarte det under lønnsforhandlingene i 1954. Spøkelset om lønnsnemnd lå bakom hele tiden. Arbeidsgiverforeningen ville ikke anbefale noe. Resultatet av lønnsnemndsbehandlingen ble slik vi fryktet.

Forholdet er at vi i transportsektoren er sterkt tilbakekliggende rent lønsmessig. Mens lønningene i industrien nå ligger på fra kr. 4.50—5.00 og opp til kr. 6.00, så har en lagerarbeider på topp-lønn kr. 173.00 i uka, sjåfører kr. 170.20. Her er det ikke spørsmål om noe akkord, og mange er timelønne med kr. 3.09 pr. time, inklusive dyrtidstillegg.

Vi fikk en rekke protester etter den siste lønnsnemndsavgjørelsen, og disse er oversendt LO. Vi kommer ikke forbi et lønnsoppgjør til høsten. Det får nå bli LO's sak å ta dette spørsmålet opp med Regjeringen. Vi er klar over at det er nødvendig med visse offentlige reguleringer, men vi kan ikke la det gå ut over bare en bestemt kategori.

Alf Olsen, Troms faglige samorganisasjon, ville protestere mot at det var så mye billigere å leve utenfor Oslo. Nordpå er det i hvert fall ikke noe billigere. Jeg har undersøkt disse forholdene meget inngående, og jeg tør påstå at det er heller dyrere i de nord-norske byer enn i Oslo.

Taleren trakk deretter fram visse forhold i forbindelse med de kooperative fiskeribedriftene en hadde nordpå. En rekke av dem var nå blitt meldt inn i Norsk Arbeidsgiverforening, og bakgrunnen var en tariffrevisjon. Vi fikk først revidert tariffene ved samvirkebedriftene, og denne avtalen ble så lagt fram for arbeidsgiverne i de private bedriftene. De nektet å godta den, saken gikk til mekling og det ble satt fram meklingsforslag. Arbeidsgiverne forkastet imidlertid meklingsforslaget, og det ble lønnsnemnd. Nå opplever vi at lønnsnemnda avsier en kjen-

nelse som innebærer en dårligere overenskomst enn den vi har ved de kooperative bedriftene. Dette vakte selvsagt stor forbitrelse, og Råfisklaget meldte sine bedrifter inn i Norsk Arbeidsgiverforening. Disse forhold har vakt pinlig oppmerksomhet.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund: Jeg hadde en toller som skrev en artikkel i mitt fagblad. Han var misfornøyd og ga uttrykk for det, men jeg vil presisere at det ikke var noen leder. Jeg er imidlertid enig i artikkelen. Det er forståelig at det er uro blant statstjenestemennene, og det er min jobb å reise rundt å forsøke og dempe gemyttene.

Andreas Torp, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Josef Larsson ba om en redegjørelse om Jernverket, men så vidt jeg vet, står ikke den saken på dagsordenen. Jeg føler meg ikke oppfordret til å gi noen slik redegjørelse, men jeg vil gjerne peke på at Jernverket nå har gått over fra anleggsdrift til ordinær drift. Jernverket sa opp alle arbeidere til fratredelse, og for dem som ønsket å få jobb ved driften ble det gitt en frist. Men det må da vel være fritt for enhver her i landet å søke det arbeid han vil? Det er vel ikke usolidarisk å unnlate å søke en jobb? (Latter.)

Kristoffer Jakopsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Sauda, trodde ikke Torp burde bagatellisere affæren ved Jernverket, slik han forsøkte å gjøre det. Vi er ikke lenger i opposisjon, og vi kan ikke bruke den tonen han gjør.

Det er én ting vedrørende de bevegelige helligdager jeg gjerne vil nevne, da Nordahl har vært inne på det spørsmålet. Vi i Sauda er oppe i en meget merkelig affære. Det hender vi har noe losse- og lastearbeid skjærtorsdag eller langfredag, og slik bestemmelsene er i dag, får vi ikke noen til å ta dette arbeid, for hvis de arbeider i 7½ time, bortfaller betalingen for de bevegelige dager. Dette er et forhold som må rettes på.

Ludvig Johansen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Rena: Jeg står i en dobbeltstilling. På den ene siden er jeg medlem av Papirarbeiderforbundet og er interessert i tariffoppgjøret der. På den andre siden er jeg i egenskap av kommunemann motpart overfor Kommuneforbundet. Når det gjaldt vårt forbunds tariffrevisjon, hadde vi stilt krav som lå atskillig under Kommuneforbundets. Vi fikk lønnsnemnd, som i alt vesentlig resulterte i prolongasjon med godtgjørelse for de bevegelige helligdager i tillegg. Vi bøyde oss, men vi kunne ikke la være å gjøre sammenlikninger med de kravene som Kommuneforbundet stilte. De krevde tillegg på 800—1000 kr., eller 10 prosent, mens vi måtte nøye oss med 2 prosent. Jeg synes ikke dette er i samsvar med

representantskapets vedtak i 1953. I de små kommuner er det vanskelig å innrømme kravene fra Kommuneforbundet. Hvis vi gjør det, må vi la det gå utover de sosiale fordelene. Det er ikke solidarisk lønnspolitikk. De fleste vil vel resonnerer slik: Hvorfor skal de som har alle sosiale fordeler, ha et atskillig høyere tillegg enn oss? Det gledet meg å høre LO's formann, da han sa at slike tendenser måtte bremses. Det beroliget meg, men like fullt er jeg litt bekymret for kommunevalget til høsten. Jeg står på arbeidsplassen, og der får jeg høre at jeg begunstiger de som er ansatt i kommunen, mens papirarbeiderne må nøye seg med å godta atskillig dårligere betingelser.

H. H. Bakkane, Norsk Politiforbund, repliserte til Jens Dahl, men mente ellers at de spørsmål han var inne på burde gjøres opp innenfor Kartellet. Når det gjaldt den uro som for øyeblikket gjorde seg gjeldende innen politietaten, skyldtes det at proposisjonen på grunnlag av polititvalgets innstilling var blitt forsinket. Det har gjort mye skade, men jeg tror at proposisjonen vil rette opp mye. Den behandler mange vesentlige problemer, bl. a. rekrutteringsspørsmålet, og i den sammenheng vil lønns-spørsmålet selvsagt komme opp. Jeg tror for øvrig at bevegelsen bør ofre rekrutteringsspørsmålet større oppmerksomhet. Vi bør gjøre alt for å få inn folk med den rette innstilling i denne etaten, for det er viktig når vi tenker på alle de reguleringslover vi setter ut i livet og som skal håndheves av politiet. Jeg tror også tiden er inne til å få en smidigere forhandlingsordning når det gjelder statstjenestemennenes lønninger. Det vil kanskje bli stilt krav til oss, men også større krav til dem som sitter på den andre siden av bordet. Jeg mener det må bli reelle forhandlinger, og en slik ordning vil kanskje kunne demme opp for de utbrytnings-tendensene som i dag er til stede innenfor endel av statstjenestemennenes forbund.

Konrad Nordahls sluttinnlegg.

Konrad Nordahl avsluttet ordskiftet og uttalte bl. a. i sin sluttreplikk:

Diskusjonen i går ettermiddag og i dag har vært hva en kan kalle en kombinert finans- og trontaledebatt. Den har ligget mer på det politiske enn faglige plan. Jeg beklager meget at Mons Lid ikke har kunnet være til stede i dag på grunn av sykdom.

Egentlig burde også den tidligere finansminister, Bratteli, ha vært til stede og de to andre statsråder som var invitert. Det var Bratteli som var finansminister da mye av det skjedde som

vi har drøftet her. Han kunne ha svart mye bedre enn de som ikke har hatt direkte med saken å gjøre.

Når det gjelder den økonomiske situasjon, snakkes det veldig mye om prisene. Det faktiske forhold er at vi siden krigen har levd på det som jeg vil kalle for et kunstig prisnivå. Det faktiske prisnivå skulle vært atskillig høyere. Vi vet at i dag utgjør subsidiene ikke mindre enn 7 poeng i levekostnadsindeksen. Vi har subsidier på endel av våre viktigste forbruksvarer, men også subsidier av mer indirekte art. Jeg tenker bl. a. da på de subsidier som utbetales gjennom husbanklån. De som flytter inn i nye boliger, betaler ikke det som leiligheten faktisk koster. — Når vi reiser med jernbane eller med sporvogn betaler vi på langt nær det som reisen koster. Vi subsidierer mange former for transport, bl. a. også endel busstransport og lokal- og kystfart. Prisenivået ville blitt atskillig høyere hvis staten hadde tatt vekk alle disse direkte og indirekte subsidier og en måtte betale de faktiske kostnader. Dette har etter hvert skapt store vansker. I samband med den lave rente har det skapt en rommelighet som holder på å ta knekken på oss. Det riktige er selvsagt at en betaler det en vare virkelig koster.

Jeg sitter i en komité som skal utrede spørsmålet om subsidiene, og jeg er veldig i tvil om hvilken stilling jeg skal ta i denne komité. Hvis vi opphever subsidiene, vil det bety en heving av kostnadsnivået. Det må vi da ha lønnskompensasjon for, og så vil prisene på ny stige, og spiralen er i gang. Det blir sagt at vi kanskje får for lite melk her i landet, men det spørs om omsetningen vil holde seg oppe hvis publikum måtte betale den faktiske pris, som ligger et sted mellom 80 og 90 øre pr. liter. Jeg tror at etterspørselen etter så vel melk som andre jordbruksvarer vil bli mye mindre, og bøndene vil kanskje også bli noe forsiktigere med å skrike på prisforhøyelser, hvis subsidiene på jordbruksvarer ble opphevd.

For en tid siden spurte jeg direkte en framstående representant for Norges Bondelag om bøndene vil akseptere at vi opphever subsidiene på melk og melkeprodukter og gjør dem til fri vare på samme måte som kjøtt, flesk og egg er i dag. Han svarte nei til dette. Bøndene var ikke interessert i en slik utvikling. Jeg tror imidlertid at vi før eller senere må komme vekk fra det kunstige prisnivå vi har i vårt land. Antakelig må vi ta sikte på over en periode på f. eks. 3 eller 5 år å ta vekk subsidiene. De problemer som da oppstår, får en ordne på annen måte.

Det er så mange som har hatt ordet at jeg ikke kan svare på alt. Jeg kan f. eks. ikke komme inn på spørsmålet om omset-

ningsavgiften. Personlig mener jeg at det ville være det beste om vi fikk den vekk, men ethvert regnskap har en inntekts- og en utgiftsside. Tas omsetningsavgiften vekk, vil staten miste inntekter på 12—1300 mill. kroner pr. år, og da må staten redusere sine utgifter tilsvarende. Jeg er redd for at noen hver ville komme til å føle dette.

Når det så gjelder den aktuelle økonomiske situasjon, er jeg for min del ikke helt sikker på at de tiltak som Regjeringen har satt i verk fører fram. Jeg tror det må mer drastiske tiltak til.

Dessuten må staten være mer forsiktig og tilbakeholdende når det gjelder å skyte penger inn i bedrifter. Jeg er helt enig i at staten skal støtte for å fremme produktive tiltak, men da må en ha noenlunde sikkerhet for at disse bedrifter vil kunne klare seg selv når de kommer i gang. Det har ikke vært tilfelle, iallfall ikke med en rekke av de foretak i Nord-Norge som staten har ytet mange penger til. Det gjelder også bl. a. en av de bedrifter som Alf Olsen nevnte i går hvor det har vært vanskeligheter med tariffavtalen.

Arthur Olsen etterlyste et optimistisk innslag. Han mente at vi burde feire gjenoppbyggingen, og han sa at Norge ikke var noe konkursbo. Nei, det er helt riktig. Norge er realøkonomisk mye bedre stilt enn noen gang før, men vi har store betalingsvansker fordi vi bruker mer utenlandske varer enn vi kan betale for. Vi kan ikke i det lange løp leve på lån og gaver. En dag stopper dette opp. Vi må innstille oss på at vi ikke kan kjøpe mer varer fra utlandet enn vi har penger til å betale med, og disse penger må opptjenes i utlandet.

Nå nytter det lite å skylde på andre. Vi må selv være med å ta ansvaret for den situasjon vi nå står oppe i. Bremsene burde, etter min mening, vært satt på for lenge siden. Det er naturligvis lett å være etterpåklok, men da vi innførte frilistene, hadde det vært nødvendig å sette i gang forholdsregler som hadde motvirket disse i noen grad. Jeg er i grunnen enig med min gode venn *Arthur J. Olsen* i at vi har mye å være glade for. Produksjonen er økt, og forbruket pr. person i Norge er steget med 30 prosent i forhold til før krigen. Vi har i grunnen opplevd store ting, men det er en nasjonalegenskap hos det norske folk at det ofte stiller seg ved klagemuren. Dette representantskap har f. eks. vært litt av en slik klagemur.

Til *Arthur Karlsen* i Kommuneforbundet må jeg bare få lov å si at jeg ikke har klandret Norsk Kommuneforbund fordi det har fått i stand fellesbestemmelser og at avtalen nå er sagt opp. Jeg ga bare uttrykk for en viss bekymring for at hvis en ikke

ble enig, kunne dette føre til konflikt i alle kommuner utenfor Oslo.

Til *Jens Dahl's* uttalelser har jeg bare den merknad å gjøre at tjenestemennene ikke noen gang er blitt stilt i en særklasse. Så vidt jeg vet har sekretariatet alltid stilt seg velvillig når statstjenestemannsforbundene er kommet til oss og ville ha assistanse. Vi har også godkjent plassoppsigelser. De siste gjaldt meteorologene og teknikerne i Kringkastingen. Den saken kunne vi antakelig ha ordnet uten plassoppsigelse. Vi resonnererte imidlertid slik at når folk i Kringkastingen som har lønninger som ligger på over 20 000 kroner om året, kan gå til konflikt, så kunne vi vel godkjenne plassoppsigelse for teknikerne og meteorologene som ofte ikke tjener mer enn halvdelen. Jeg antar imidlertid at denne sak skal la seg ordne gjennom forhandlinger.

Det har vært stor diskusjon i dag om lønnsnemnd. En skulle nesten tro at vi hadde tvungen lønnsnemnd her i landet. Det faktiske forhold er at det bare er noen få helt spesielle saker som er blitt avgjort ved lønnsnemnd i den senere tid. Hele vår oppgjøret i fjor ble ordnet uten lønnsnemnd og uten mekling. Vi kom fram ved direkte forhandlinger. Forslaget ble sendt ut og vedtatt ved avstemning. Lønnsnemnd er således ikke det alminnelige.

Torbjørn Henriksen ble sint og mente at min framstilling ikke var korrekt. Jeg har imidlertid fått min framstilling bekreftet under diskusjonen her i dag, så det er derfor ikke nødvendig for meg å si noe mer om denne sak. Når jeg snakket om holdning, så vil alle måtte innrømme at den er noe forskjellig i de forskjellige forbund. Det jeg mente med holdning var at når vi har et hovedoppgjør hvor vi er kommet fram til enighet, så må de andre tariffrevisjoner med mindre enheter bygge på dette hovedoppgjør. Det gjøres i dag stort sett. Hvis vi tar forbund som f. eks. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund osv., presenterer de den samme tariffavtale som de har oppnådd med Norsk Arbeidsgiverforening for de uorganiserte arbeidsgivere eller for andre grupper av arbeidsgivere for så vidt det omfatter samme slags virksomhet. Hvis f. eks. Jern- og Metall har gjennomført verkstedsoverenskomsten i Bergen, vil ikke forbundet forlange annen eller bedre tariffavtale for liknende arbeid i en bedrift i Fana. Det er den linjen de fleste forbund har ført i alle år, og som etter min mening, er den riktige linje. Men det er enkelte forbund som ikke holder den, og det er det en kan kalle mangel på holdning.

Når det gjelder spørsmålet om lønnsnemnd i sin alminnelighet,

må vi erindre hvilket samfunn vi lever i. Vi har i dag en regjering som bygger på et arbeiderflertall. En slik regjering kan ikke sitte og regjere uten samarbeid eller støtte av fagorganisasjonen. Vi har ikke lenger så mange arbeiderregjeringer i verden. Egentlig er det bare vår regjering som har et parlamentarisk flertall bak seg. I Danmark er det mindretallsregjering, og i Sverige en koalisjonsregjering. I Belgia og Holland er det også koalisjonsregjeringer. Tidligere etter krigen hadde vi flere, men forholdene har endret seg. Vi hadde bl. a. arbeiderregjeringer i Storbritannia, Australia og i New Zealand. I de 2 siste land er fagorganisasjonen atskillig mer desentralisert enn hos oss. Hvert forbund driver sin egen tariffpolitikk, og det førte til mange konflikter. Til slutt ble folk så trette av dette at de stemte arbeiderstyret ned. Etterpå, da det kom borgerlig regjering, er det blitt atskillig stillere på den faglige fronten.

Vi plikter selvsagt å vurdere disse tingene. Hvis vi ønsker å ha regjeringsmakten fortsatt og hvis vi mener at vi kan ha noen nytte av det, må vi ta visse hensyn og se tingene i sammenheng. Vi må heller ikke glemme at det er noe som heter folkeopinion, og som fagorganisasjon i et demokratisk samfunn, må vi ta hensyn til denne folkeopinionen. Hvis vi kommer til det resultat at vi mener vi ikke lenger har noen nytte av å ha en arbeiderregjering sittende, så er det ikke vanskelig å bli kvitt den, men da skal vi si fra på forhånd. Personlig mener jeg imidlertid at arbeiderklassen i det lange løp ville tape mye på ikke å ha en vennligsinnet regjering ved roret.

Votering: Dirigenten meldte at Rudolf Eriksen erklærte å ville endre sitt forslag til følgende:

«.... bl. a. ved en ubetinget straffeforfølgning av prisovertreidelser og unndragelse av omsetningsavgift.»
og at dette plasseres i sekretariatets framlegg tredje siste avsnitt etter ordet «prisovervåkingsarbeid».

Med Eriksens tillegg ble deretter sekretariatets framlegg enstemmig vedtatt.

Endringer i vedtektene for Pensjonskassen.

Hans Hegg, formannen i Pensjonskassens styre, redegjorde for denne saken. Etter hvert som lønningene har steget har vi måttet forhøye innskudds- og pensjonsgrunnlaget. Det går nå opp til

15 000 kroner. Den gangen vi sist behandlet spørsmålet i representantskapet var det røster for å gå noe høyere opp. Vi ligger i dag under en rekke andre pensjonskasser. Endel av pensjonistene har spurt om det ikke blir noe tillegg, men vi har måttet svare at så lenge vedtektene begrenser pensjonsgrunnlaget oppad til kr. 15 000, så har vi ikke anledning til å foreta noen forhøyelse. Komitéen som behandlet diétsatsene pekte også på disse spørsmål og antydte at en burde flytte grensen opp fra 15 000 kroner til 18 000 kroner. Det forutsetter at forbundenes innskudd må forhøyes fra 2 til 3 prosent. Styret har behandlet saken og foreslår at det blir foretatt en slik forhøyelse, og vi legger fram følgende innstilling:

I vedtektene for pensjonskassen er innskudds- og pensjonsgrunnlaget begrenset oppover til kr. 15 000.00. Dette tallet kan reguleres etter lønningene for de valte tillitsmenn i AFL og forbundene når lønningene pr. 1. juli 1952 er endret med minst 10 prosent. Da det ennå ikke har vært så stor lønnsstigning har det ført til at alle pensjoner som støtter seg til det begrensede grunnlag ikke er gitt noe tillegg etter første halvår 1952. Det har vært endel klager over dette fra pensjonistene. Den komité i sekretariatet som har utarbeidet innstilling til endringer i satsene for tapt arbeidsfortjeneste, diét m. v., har tatt spørsmålet opp og henstilt til kassens styre å drøfte en forhøyelse av begrensingsbeløpet til kr. 18 000.00, mot at forbundenes innskudd økes fra 2 prosent til 3 prosent.

En beregning av hva dette vil føre til i økte pensjoner og økte innskudd viser at det vil bli god dekning for merutgiftene med det nåværende antall pensjonister. Antallet og utgiftene har imidlertid steget for hvert år hittil og det vil det nok fortsatt gjøre mange år ennå, før en har nådd det belastningsnivå som kassen kan anse som naturlig. Forhøyelsen av forbundenes innskudd må derfor være en betingelse for å heve pensjonsgrunnlaget, men under denne forutsetning kan det også forsvares å gjøre det.

I henhold hertil innbyr Pensjonskassens styre representantskapet til å gjøre følgende endring i vedtektene for Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse:

I § 6 a endres tallet «15 000» til «18 000».

I § 6 c endres «2 pst.» til «3 pst.».

Endringene gjøres gjeldende fra 1. juli 1955.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Ansettelse av distriktssekretærer.

Det forelå følgende innstilling fra sekretariatet:

I henhold til kongressen og vedtak i representantskapet foreligger det til avgjørelse ansettelse av sekretærer ved nedennevnte distriktskontor.

De innkomne søknader til stillingene er gjennomgått av et utvalg oppnevnt av sekretariatet.

I sekretariatets møte 3. mai d. å. ble innstillingene fra nevnte utvalg behandlet og sekretariatet gjorde slike vedtak:

1. *Rogaland distriktskontor, Stavanger:*
Sekretariatet innstiller overfor representantskapet at Per Aase (Norsk Kommuneforbund) ansettes som sekretær for Landsorganisasjonens distriktskontor i Stavanger fra den tid sekretariatet måtte bestemme.
2. *Nordland distriktskontor, Bodø:*
Sekretariatet innstiller overfor representantskapet at Nils Hillestad (Norsk Arbeidsmandsforbund) ansettes som sekretær ved Landsorganisasjonens distriktskontor i Bodø fra den tid sekretariatet måtte bestemme.
3. *Troms distriktskontor, Tromsø:*
Sekretariatet innstiller overfor representantskapet at Alf Olsen (Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund) ansettes som sekretær ved Landsorganisasjonens distriktskontor i Tromsø.
4. *Finnmark distriktskontor, Kirkenes:*
Sekretariatet innstiller overfor representantskapet at Aksel Olsen (Norsk Baker- og Konditorforbund) ansettes som sekretær ved distriktskontoret i Kirkenes fra den tid sekretariatet måtte bestemme, og med ett års prøvetid.

Sekretær Alf Andersen redegjorde for denne saken, og opplyste at det nå sto igjen 7 distriktsorganisasjoner hvor nyordningen skulle gjennomføres. Denne gangen skulle det ansettes 4 sekretærer. Stillingene er lyst ledige i «Fri Fagbevegelse», og det kom inn i alt 35 søknader på de 4 stillinger. Sekretariatet nedsatte et utvalg, som avga en innstilling, og den har sekretariatet sluttet seg til.

Rogaland. Her forelå det 9 søknader + de 15 som søker alle stillingene. Jeg finner ingen grunn til å gå gjennom hver enkelt søknad. Jeg vil ikke legge skjul på at det her var spesielt 2—3 søkere som pekte seg ut. Imidlertid var det spesielle forhold som gjorde seg gjeldende. En av søkerne, Per Aase, ble midlertidig ansatt da den tidligere sekretær Lindøe gikk av. Han har skjøttet sin stilling på en god måte og er fullt ut kvalifisert. Han var også enstemmig innstillet av styret i Rogaland distriktsorganisasjon. Utvalget fant ikke kunne gå utenom ham, men dette må ikke tas som noen forkleinelse av de øvrige meget godt kvalifiserte søkere.

Nordland. Her var det 8 søkere. Nils Hillestad, som er innstilt, er bestyrer av avdelingskontoret i Mo i Rana. Han har vist stor dyktighet i denne stilling.

Troms. Denne stillingen ble ikke avertert. Vi hadde her en gammel og prøvd organisasjonsmann, Alf Olsen, som innstilles som sekretær i Troms.

Finnmark. Her har vi også hatt en midlertidig sekretær etterat Edv. Simonsen ble valt som sekretær i Transportarbeiderforbundet. Kontoret ble da flyttet fra Hammerfest til Kirkenes og Hans Nordal Jensen ble ansatt. Denne stilling har han innehatt i ett år. Han er en utmerket mann, men det er helt på det rene at han på grunn av sin ungdom mangler de rent faglige kvalifikasjoner. Utvalget fant derfor å måtte innstille Aksel Olsen, som nettopp besitter de faglige kvalifikasjoner. Da saken var til behandling i sekretariatet, ble det pekt på at en fortsatt burde utnytte Jensens arbeidskraft i distriktsorganisasjonen i Finnmark, og det er da også forutsetningen. Det kan innvendes at Aksel Olsen er noe gammel, men det har vært umulig å finne noen blant de yngre som også hadde faglige kvalifikasjoner. Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at for Finnmarks vedkommende skal innstillingen tilføyes ordene: «med ett års prøvetid».

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig godkjent.

Avslutningen.

Dirigenten: Vi har nå ferdigbehandlet de sakene som er ført opp på dagsordenen, og jeg overlater klubba til formannen.

Konrad Nordahl overtok så ledelsen av møtet. Han takket dirigenter og sekretærer for godt utført arbeid og anså som vedtatt at de ble bevilget kr. 50 hver. Diskusjonene har vært lengre og friskere enn vi har vært vant til ved de senere års representantskapsmøter. Etter min mening er dette bare av det gode. Jeg takker representantene for saklig debatt og ønsker alle en god reise hjem.

Protokollen ble lest og enstemmig godkjent. Møtet ble avsluttet kl. 16.05.

Fortegnelse over representantene.

Arbeiderpartiets Presseforbund: Tor Oftedal, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Fritz Hannestad, Oslo.

Norsk Arbeidsmannsforbund: Albert Karlsen, Oslo, Thorleif Ørsal, Sunddalsøra, B. Reines, Havsøy i Vefsn, Jorulf Haugli, Slitu st., Øystein Larsen, Foldal.

Norsk Baker- og Konditorforbund: Bjarne Dahlberg, Oslo.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Rudolf Eriksen, Oslo, Gunnar Nilsen, Oslo, Konrad Hjørnevik, Bergen, Hanna Ruud, Drammen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Johan M. Bøe, Oslo.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Emil Reiersen, Oslo, Arne Rønning, Oslo, Lars Jansen, Bergen, Albert Johansen, Tromsø, Oscar Skogly, Lillehammer.

Norsk Centralforening for Boktrykkere: Halfdan Wigaard, Oslo.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Andreas Torp, Oslo, Bjarne Klafstad, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Øivind Engebretsen, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: Hugo Lindahl, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærens Forbund: Johan Moksnes, Oslo, Thor Skogfelt, Oslo, H. Lindtner Knutsen, Hauge-sund, Paul Arnseth, Hamar, Ruth Svendsen, Porsgrunn.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund: Eivind Strømmen, Oslo, Sigurd Johansen, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Elof Strand, Greåker, Leif Kristiansen, Raufoss, Ragnvald Andersen, Bergen, Ras-mus Falnes, Stavanger, Anton Johansen, Andselv.

Norsk Jernbaneforbund: O. Vollum, Oslo, Emil Edvardsen, Oslo, Fritz Fredriksen, Oslo, Arne Olsen, Oslo, Karsten Hansen, Oslo.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Johs. P. Løkke, Notod-den, Kristoffer Jakopsen, Sauda, Albert Hellem, Høyanger, Harald E. Olsen, Agnes pr. Stavern, Anker Nordtvedt, Oslo.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Helmer Karlsson, Oslo.

Norsk Kommuneforbund: Arthur Karlsen, Oslo, Ivar Andresen, Oslo, K. O. Madsen, Bergen, Leif Rinnan, Trondheim, Anders Salvesen, Kr.sand S.

Lensmannsbetjentenes Landslag: Olav R. Wessel-Hansen, Nan-set pr. Larvik.

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund: Eivind Nilsen, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: M. Heggstad, Oslo.

Norsk Losforbund: Hj. Breiland, Bergen.

Norsk Maskinistforbund: Leif Lerstad, Oslo, Conrad Johnsen, Oslo.

Norsk Murerforbund: Lorang Kristiansen, Oslo.

Norsk Musikerforbund: Rolf Gammleng, Oslo.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: E. Strand, Oslo, Nils Nilsen, Oslo, Thorv. Egeland, Stavanger, Sigvard Sjursen, Bergen.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Otto Johansen, Sarpsborg, Arvid Nebell, Svelvik, Andreas Kristensen, Ulefoss, Ludvig Johansen, Rena, Olav Bratlie, Oslo.

Norsk Politiforbund: H. H. Bakkane, Oslo.

Postfolkenes Fellesforbund: Aksel O. Gubberud, Oslo, Eigil Nor-man, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund: Thor Sønsteby, Oslo, Bendik Øyan, Oslo, Gøsta Andersen, Sandefjord, Karl Oshaug, Stavanger, Johan Jensen, Tromsø.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Axel Erichsen, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Hans Ruud, Oslo, Einar Ytterland, Brekstad, Klaus Kjelsrud, Oslo, Aksel Ludvigsen, Bærum, Harald Børresen, Gjøvik.

Norsk Skotøyarbeiderforbund: Henry Wold, Oslo.

Norsk Stenindustriarbeiderforbund: Walter Broe, Oslo.

Norsk Støperiarbeiderforbund: Per Andersen, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund: Gulbr. Brauer, Oslo, Hj. Romslo, Ytre Arna, Anna Nilsen, Oslo.

Norsk Telegraf- og Telefonforbund: Wilh. Østgård Hansen, Har-stad, Harald Fondevik, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag: Thv. Karlsen, Oslo.

Norsk Tobakkarbeiderforbund: Torbjørn Wiik, Oslo.

Norsk Tolltjenestemannsforbund: Jens Dahl, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund: Salamon Hansen, Bodø, Leif Bredland, Trondheim, Ing. Henriksen, Haugesund, Aug. Crowo, Bergen, Wilhelm Olsen, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: Einar Skarstein, Syfteland, Erik Eriksen, Oslo.

Norges Urmaker Svenneforbund: Arne Johnsen, Oslo.

Samorganisasjonenes representanter i Representantskapet:

Akershus faglige Samorganisasjon: Erling Olsen, Oslo.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon: Erling Dahlen, Arendal.

Bergen- og Fylkenes faglige Samorganisasjon: Bernh. Berntsen, Bergen, B. Børretzen, Os pr. Bergen, Matias Osland, Høyanger.

Buskerud faglige Samorganisasjon: Nils Sandli, Drammen.

Finnmark faglige Samorganisasjon: Aksel Kana, Vadsø.

Hedmark faglige Samorganisasjon: Arnljot Johnstad, Bekkelaget pr. Hamar.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon: Oluf Melby, Kristian-sund.

Nordland faglige Samorganisasjon: Adolf Holm, Bodø.

Oppland faglige Samorganisasjon: Martin Haugen, Gjøvik.

Oslo faglige Samorganisasjon: Kåre Hansen, Oslo.

Rogaland faglige Samorganisasjon: Hugo Jacobsen, Stavanger.

Sørlandets faglige Samorganisasjon: S. Salvesen, Kristiansand S.

Telemark faglige Samorganisasjon: Th. Hanæs, Skien.

Troms faglige Samorganisasjon: Alf Olsen, Tromsø.
Trøndelag faglige Samorganisasjon: Arne Forseth, Trondheim,
Einar Hallgren, Røros.
Vestfold faglige Samorganisasjon: Arthur J. Olsen, Tønsberg.
Østfold faglige Samorganisasjon: Oscar Lauritzen, Sarpsborg.
Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, Oslo, P. Mentsen, Oslo, Hans
Hegg, Oslo, Alf Andersen, Oslo, Chr. Henriksen, Oslo, John
Wivegh, Oslo, Alfred Nilsen, Oslo, Marius Trana, Oslo, Josef
Larsson, Oslo, Karsten Torkildsen, Oslo, Torbjørn Henriksen,
Oslo, Ingv. Haugen, Oslo, Alfred Ljøner, Oslo, Olaf Askeland,
Oslo, Emil Torkildsen, Oslo.
Varamenn: Torleif Andresen, Oslo, (Andresen er varamann for
de valte tillitsmenn), Erling Frogner, Oslo, Kaare Pehrson,
Oslo, Kristine Amundsen, Oslo, Olav Bruvik, Oslo.
Fra Revisjonsutvalget: Johan Didriksen, Oslo, Peder Birkeland.
(Halfdan Wigaard er oppført under sitt forbund.)
Samarbeidskomitéen: Einar Gerhardsen, Oslo, Trygve Bratteli,
Oslo, Martin Tranmæl, Oslo.
Gjester: Statsråd Ulrik Olsen, Oslo, statsråd Mons Lid, Oslo.
Funksjonærsambandet: Idar Norstrand, Oslo.
LO's Ungdomsutvalg: Anders Mørk.
LO's kvinnenemnd: Esther Samuelson.
LO's administrasjon: Jens Berg, Torjus Graver, Paul Engstad,
Alfred Skar, Egil Ahlsen, Arne Kr. Meedby, Kåre Halden,
Kjell Holler, Mirjam Nordahl, Jon Rikvold, Harald Andersen.

